

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglas po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovi račun št. 11.400

„JUTRA“

Politika in naše občinske volitve

BOJ ZA VSENARODNO MISEL JE NUJNA POTREBA.

Politika je vedno delo prepričanja, zlasti pa še v stranki, zato je dolžnost vseh prepričanih pristašev, da so tudi odločni in neupogljivi. Kdor se je odločil za smer politike Jugoslovanske nacionalne stranke, ki je edina pravilna in boljše bodočnost prinašajoča, kdor se strinja s tem, da se morata narod in država konsolidirati in urediti v duhu velike misli popolnega edinstva, kdor je zato nacionalist in patriot, ta mora to svoje prepričanje tudi javno manifestirati povsod in ob vsaki priložnosti, zlasti pa tedaj, kadar gre za volitve! Takih pristašev, ki bi bili samo vpisani v organizacijah in bi mislili, da so s tem že do vrha opravili svojo dolžnost, politična gibanja ne potrebujejo in se navadno vedno izkaže, da so tudi nezaupljivi ter ob prvi priložnosti dezerirajo. Pravi pristaš z globokim prepričanjem mora biti kakor apostol, pripravljen za idejo, ki jo zastopa, ne samo boriti se, marveč če je treba tudi trpeti.

Ogromno je število ljudi, ki so se oklenili vsedržavne in vsenarodne politike Jugoslovanske nacionalne stranke, ker so spoznali njen veliki pomen. Lahko mirne duše trdimo, da tvorijo zelo veliko večino vsega našega naroda. Ker pa je tudi pri nas še vedno nekaj žalostnih ostankov preteklosti, nekaj razdiralnih elementov, ki skušajo zlasti sedaj pred občinskimi volitvami v naših podeželskih občinah begati z lažmi in terorjem nepoučeno ljudstvo, kakor so to delali nekoč, je dolžnost večine, zlasti pa njenih najzvestejših, da se jim postavijo v bran z vsem ognjem svoje samozvesti in z vso energijo. Za nekdanje razdiralno delo v našem narodu ni več prostora! To razdiralno delo je prepovedano z vsemi obstoječimi zakoni in spada pred sodišče o zaščiti države. Tega se morajo torej vedno zavedati pristaši JNS, in sicer vsi, brez izjeme; zato morajo po svoji dolžnosti prepričanja, nacionalizma, patriotizma in politične pripadnosti vrniti vsak udarec razdiralcev s protiudarcom, ki pa mora biti vedno tak, da doseže stodstotno svoj namen. Kdor bi pri tem okleval, kdor bi bil neodločen, bi na ta način le še podpiral nasprotnike tiste edine velike politike vseh Jugoslovancev, ki pravi, da je naše narodno in državno edinstvo nedotakljiva svetinja!

Za volitve v naših podeželskih občinah, ki bodo v nedeljo 15. t. m., so postavili ponekod svoje liste tudi punktaši, ki po zakonu nimajo pravice javno delovati, so se pa hinavsko skрили pod

plašč gospodarskega programa. Vlada in banovina, ki sta te volitve razpisali, sta že spočetka odločno naglasili, da ne bodo politične, še manj strankarske (saj obstoja pri nas le ena sama zakonito priznana stranka), marveč zgolj upravno-gospodarske. S tem pa seveda nikakor ni bilo rečeno, da smejo biti vodene na podlagi stremljenj ljudi, ki se na zunaj delajo »gospodarje«, v resnici pa so le maskirani klerikalci in internacionalci. Intencija vlade in banovine je bila izločiti strankarsko politiko iz občin, njihova nova zastopstva pa morajo vseeno sloneti na ljudeh, ki so brezpogojno pristaši sedanjega vsenarodne politike edinstva v naši državi. Klerikalci in anacionalci, ki so bili sedaj nekaj let potuhnjeni in so rovarili samo podtalno, nezakonito ter so zato opetovano prešli plačilo po določenih zakona, so pa hoteli sedaj nesramno izrabiti to okoliščino in so pod firmo »gospodarsko-upravnega« programa napovedali plebiscit za punktacije itd.

Tem ljudem torej ne gre v resnici za to, da bi naše občine dobile agilne občinske zastope, ki bi poznali pri svojem delu samo gospodarske, socialne in kulturne interese, kar bi bilo edino pravilno, temveč hočejo z njimi samo dokumentirati, da se še vedno niso poboljšali ter bi še vedno radi škodovali Slovincem, ki bi nas radi predstavili državi in svetu kot rušitelje in nezadovoljneže v Jugoslaviji. Kakšna nepregledna škoda bi iz tega lahko nastala, menda ni treba razlagati! Zato pa smo tudi navedli uvodoma, kakšna je dolžnost pravega, resničnega in zares iskrenega pripadnika k ideji narodnega in državnega edinstva, nacionalizma in patriotizma ter k politiki Jugoslovanske nacionalne stranke. Vsak pristaš te edine legalne smeri mora torej biti budni stražar ideje, ki se je je oklenil. Zato mora neprenehoma paziti na subverzivne elemente, da lahko še o pravem času prepreči njihovo pogubno početje!

Nacionalisti in patrioti! Pazite te dni na gibanje sumljivih elementov, ki se bodo morda pojavili tudi pri vas! Zasedajte vsak njihov korak in vsako njihovo besedo, in če boste opazili, da skušajo kakorkoli hujskati proti vsenarodni in vsedržavni politiki, preprečite jim agitacijo ter ukrenite vse potrebno, da bodo za svoje delo lahko odgovarjali po zakonu, ki je enak za vse državljane kraljevine Jugoslavije, torej tudi za maskirane partizane žalostne preteklosti!

Razprave in konference v Ženevi

NADALJEVANJE DEBATE O NARODNIH MANJŠINAH. VRNITEV JEVTIČA V BEOGRAD, ODHOD TITULESCA V VARŠAVO.

ŽENEVA, 7. oktobra. Pri nadaljevanju razprave v šestih komisijah o manjšinah, je na včerajšnji seji naš delegat Fotić izjavil skladno s prejšnjimi izjavami dr. Beneša, da mala antanta smatra za potrebno, da se Društvo narodov samo obne lahko bavi z manjšinskimi vprašanji. Kar se pa tiče predloga za razširitev procedure reševanja peticij na temelju obstoječih pogodb o manjšinah, jih mala antanta odklanja, sprejela pa bi jih, če bi se te pogodbe razširile na vse države enako. Mala antanta se priključuje francoskemu predlogu, da naj Društvo narodov ponovno razglaši svoj program od lanskega leta, in sicer za države, ki jih je omenjena pogodba vezala.

ŽENEVA, 7. oktobra. Naš minister

Jevtič je sprejel včeraj ob 11. uri francoskega delegata konference za razorožitev. Po vsej priliki se bo dr. Jevtič vrnil v Beograd že jutri v nedeljo. Ženevo sta že zapustila poljski minister zunanjih zadev Beck in romunski minister Titulescu. Slednji se je pred odhodom razgovarjal še delj časa s šefom Mussolinijevega kabineta. Titulescu potuje v Varšavo, odtam pa se bo podal v Turčijo in v Bolgarijo. Danes pričakujejo prihoda turškega zunanjega ministra. Kar se pa tiče splošnega razvoja dogodkov v Ženevi, bosta oba datuma konference za razorožitev odločilna. V zvezi s tem se bodo v ponedeljek vrnili Paul-Boncour, Nadolny, Eden in Beneš. Zasedanje Društva narodov se bo zaključilo 12. t. m.

Prihod kralja in kraljice na Krf

»DUBROVNIK« JE PRIPLUL NA KRF SINOČI OB 21. URI. PRVI SPREJEM. IZMENJAVA BRZOJAVK MED KRALJEM ALEKSANDROM IN ZAIMISOM. PISANJE GRŠKEGA TISKA.

KRF, 7. oktobra. Jugoslovanski kraljevski par je prispel semkaj sinoči ob 21. uri na križarki »Dubrovnik«, ki ga je spremljala grška torpedovka »Spece«. Prihod so pozdravile obrežne baterije s streli. Prva sta odšla kralju in kraljici naproti atenski poslanik Boško Hristić in novinarski ataše Bogdan Radica. Kralj in kraljica sta ostala na krovu križarke in na njej tudi prespala noč. Reflektorji križarke so med tem razsvetljevali pokopališče srbskih vojakov na bližnjem griču. Danes sta se kralj in kraljica izkrcala, da izvršita namen svojega prihoda.

ATENE, 7. oktobra. »Agence des Atenes« poroča: Državni predsednik Zaimis je poslal kralju Aleksandru sledečo brzojavko: »V trenutku, ko stopa Vaše Velikanstvo na grška tla, smatram za

svojo dolžnost izreči Vam prisrčno »Dobrodošli!« s toplimi željami za Vašo srečo in srečo jugoslovanskega ljudstva. Zagotavljam Vašemu Velikanstvu svoje zvesto prijateljstvo in vdanost grškega naroda.«

KRF, 7. oktobra. Kralj Aleksander je poslal predsedniku Zaimisu to-le brzojavko: »Vaš pozdrav me je ob vstopu na grška tla globoko ganil. Kraljica in jaz se globoko zahvaljujemo Vaši ekscelenci za dokaze vdanosti grškega ljudstva.«

ATENE, 7. oktobra. Ves grški tisk posveča obisku kralja Aleksandra veliko pozornost ter naglašja, da bodo odnosi med Grčijo in Jugoslavijo ostali vedno iskreni. Pri tem se spominjajo vseh dogodkov skupne preteklosti Srbov in Grkov v bojih za svobodo.

Priprave za sklenitev balkanskega Locarna

PARIŠKE VESTI O BUKARESTANSKIH KOMENTARJIH. SESTANEK KRALJA BORISA IN KRALJA KAROLA.

PARIZ, 7. oktobra. Po vestih iz Bukarešte naglašajo merodajni romunski krogi, da bo obisk našega kralja v Varni in Carigradu dovedel v najkrajšem času do sklepa jugoslovansko-turške pogodbe o prijateljstvu in arbitraži in da ni izključeno, da bo sklenjen tudi jugoslovansko-bolgarski pakt. Nekateri celo zatrjujejo, da bo imel obisk romunskega zunanjega ministra Titulesca 14. in 19. t. m. v Angori za posledico sklep romunsko-turške pogodbe o prijateljstvu in arbitraži, do čim ima nameravan obisk Titulesca v Sofiji smoter, da se zaključi pakt med Romunijo in Bolgarijo. Če se upošteva

dejstvo, da postoja že grško-turški pakt o prijateljstvu in arbitraži, tedaj je treba priznati, da bo v danem trenutku ustvarjen balkanski Locarno. Vse te vesti romunskega izvora so francoski službeni krogi z zadovoljstvom sprejeli, ker smatra Francija, da bi ustvaritev balkanskega Locarna zagotovila mir in napredek v najobčutljivejšem delu Evrope.

BUKAREŠTA, 7. oktobra. Pol službeno sporočajo časopisne vesti, da bo kralj Karol najbrže še 20. t. m. obiskal kralja Borisa, vendar pa podrobnosti o njunem sestanku še niso znane.

Šef dunajske politične policije odpuščen

DUNAJ, 7. oktobra. Dosedanji vodja politične policije pri dunajskem policijskem prezidiju, dr. Hedrich, je bil v zvezi s preiskavo o atentatu na dr. Dollfusa trajno poslan na dopust. Na njegovo mesto je imenovan dr. Presper. Odpust dr. Hedricha je političnega značaja. Dunajskemu tisku je bila sporočena ta vest uradno s pripombo, da bi bilo vsako komentiranje sedaj nezaželeno. Baje je bil dr. Hedrich sam v zvezi z narodnimi socialisti.

Mussolini o vojni in miru

PARIZ, 7. oktobra. Francoski publicist Henry de Keryllis, ki se je pravkar vrnil iz Italije, objavlja v »Echo de Paris« svoj razgovor z Mussolinijem. Na vprašanje, kako bi se najlažje obranili vojne, je dejal duce, da je svetovna vojna jasno pokazala, da de mokratične vlade vojne vihere ne morejo preprečiti. Vojna je naravna posledica nezdravnane šibkosti enega in moči drugega. Če bodo vse države enako oborožene, bo mir najbolj zagotovljen.

FRANCIJA IN NEMŠKI EMIGRANTI ŽENEVA, 7. oktobra. Paul-Boncour bo prihodnji teden pristojnemu odboru Društva narodov predložil predlog za rešitev židovskega vprašanja in

razvrstitev nemških emigrantov. V zadevnem je Paul-Boncour že razpravljal s francoskim zunanjim ministrom in izjavil, da je Francija vključ veliki krizi in brezposelnosti, ki razsaja tudi po njenih mestih, pripravljena sprejeti žrtve narodnosocialističnega terorja, vendar pa želi, da bi se to vprašanje rešilo na mednarodni bazi.

ANGLEŠKE VAJE NA OBALI BELGIJE.

BRUSELJ, 7. oktobra. Ves prejšnji teden se je vežbala na belgijski obali skupina 50 angleških častnikov in članov angleške admiralitete z dovoljenjem belgijske vlade in vojaških oblastev.

Dolgočasen obisk spravi človeka v obup. Tu pomagajo dobri osvežujoči

bonboni, ki mučne preslečke v razgovoru dobro izpopolnijo in ohranijo človeka pri dobri volji.

Kdor je počtni se bolje, Kdor je ta je dobre volje.

čudo osvežuje, se prileže, prija.

Proizvod: Union, Zagreb

Dnevne vesti

Prebivalci mesta Maribora!

Gospodarske razmere se tudi letos niso bistveno izpremenile, tako, da je mestna občina mariborska primorana, da v zimi 1933/34 vnovič organizira pomožno akcijo za siromašne sloje mesta Maribora, tako kakor v zimi 1931/32 in 1932/33, po možnosti pa še v večjem obsegu, ker izgleda, da bo letos tem težje prebiti zimo z vsemi njenimi nedoglednimi trdotami, ker se je položaj tudi radi velikih elementarnih katastrof zelo poslabšal. Ukinitve ali omejitve dela v po-
edinih obratih ima za posledico brezposelnost in splošno obubožanje. Nezaposlene in njihove družine, kolikor jih ne bo mogoče zaposliti pri zasilnih javnih delih, bo treba prehraniti in obleči, v mnogih primerih pa jim tudi priskrbeti vsaj zasilno streho in kurivo. Mestna občina in dobrodelna društva, ki so vključena v pomožni akciji, jamčijo za popolno nepristranost. Strogo se bo gledalo na to, da se nabrana sredstva pravilno razdelijo oziroma uporabijo in da se onemogoči vsako zlorabljanje te plemenite akcije.

S tem, da so Mariborčani preteklo zimo prispevali za pomožno akcijo v gotovini in blagu 750.000 Din, predpreteklo

zimo pa 500.000 Din, so se uvrstili v ospredje karitativne delavnosti v naši državi. Upam in želim, da si bo Maribor ohranil pridobljeni sloves tudi v bodoče in da bo ostal vzor mesta, ki se zaveda svojih socialnih dolžnosti. To pa je mogoče le ob sistematični izvedbi nabiralne akcije, pri kateri se ne sme nikogar spregledati. Radi tega se bo zbirka vršila po hišah na podlagi nabiralnih pol, ki se bodo dostavile vsem hišnim lastnikom, da jih dajo krožiti pri svojih najemnikih, poberejo darove in jih izročijo pooblaščenim organom mestne občine. Apeliram na hišne posestnike in vse ostale prebivalce mesta Maribora, da bi ostali tudi letos naklonjeni pomožni akciji mestne občine. Istotako apeliram na naklonjenost službovalcev in službojemalcev, ne glede na to, da pobira tudi banovina posebno davščino za svoj bednostni sklad, iz katerega pa se bo morala nuditi pomoč predvsem najtežje prizadetim podeželskim industrijskim krajem, rudarjem, poplavljenjem itd.

Mariborčani! Zbirajte darove, podpirajte bedne in siromašne! — Mestni načelnik: dr. Franjo Lipold, s. r.

Delavci in namočenci!

Na shodu, ki ga priredi jutri v nedeljo ob pol 10. uri na verandi restavracije »Union« podružnica Narodne strokovne zveze in ga sklicujejo Združene nacionalne strokovne organizacije v Mariboru, bomo MANIFESTIRALI za naše socialne in nacionalne pravice. Naša dolžnost je, da se shoda udeležimo brezpogojno vsi, da na ta način pokažemo, da se zavedamo svojih pravic. Ne bomo več prenašali zapostavljanja in zatiranja našega revnega delovnega ljudstva po sovražnih in tujerodnih priseljencih. Odločno bomo zahtevali, da preneha pretirana obzirnost napram nam sovražnim elementom. Ker se bodo na shodu obravnavala tudi vprašanja, ki se tičejo težkega socialnega položaja delavcev in namočencev in pomena volitev v Delavsko zbornico ter pomena nacionalnega gibanja v državi, ne sme biti nikogar iz naših vrst, ki bi se shoda ne udeležil. Naša parola je: KRIVIC, KI SMO JIH DOSLEJ PRENAŠALI, MORA BITI KONEC!

Iz magistratne službe. V višjo položajno skupino je napredoval mestni fizik g. dr. Ludevik Novak, upokojen pa je bil gradbeni nadsvetnik Franc Madile.

Iz učiteljske službe. Upokojen je učitelj Ljudevit Ivanjšič pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Stari grehi bo komedija veseloigra brez primerja

V nedeljo 8. septembra ob 19. uri naj pridejo bratje in prijatelji tudi

V dvorano Renčel na Pobrežju naj vsako pride tudi v dežju

Mnogo se bo nasmejal kdor bo nas obiskal

Sokol Maribor II

Pisatelj Joža Vombegar prisostvuje jutri v nedeljo 8. t. m. ob 20. uri premieri svoje komedije »Voda« v Narodnem gledališču. Nabavite si vstopnice!

Dr. Jančič predsednik kuratorija Postaje za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru. Na sinočni prvi seji kuratorija postaje za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev je bil soglasno izvoljen za predsednika višji državni pravdnik g. dr. Jančič.

Maribor je dobil novo dvorano. V kazinskem poslopju na Slomškovem trgu je mestna občina preuredila prostore bivše uradniške menze v lepo dvorano, ki bo služila občini za razne sprejeme, banke in druge slovesne prireditve. Te dni so si funkcionarji mestne občine ogledali dvorano, ki je opremljena v skromnem, a modernem slogu.

Praznik živali. Prijatelje živali opozarjamo na slavnostni spreved po mestu, ki bo ob lepem vremenu jutri ob 11. dopoldne.

Dar. Za poplavljenca je darovala splošna bolnišnica v Mariboru 1600 Din, bolniki tega zavoda na 522,25 Dir

Šolske knjige za vse šole in šolske potrebe v največji izbiri pri Zlati Brišnik, Maribor, Slovenska ulica 11.

PREDSVEM

TRIO IRON-CEVI!

selektiven
a reprodukcija bo
odlična!

Zastopnik za Jugoslavijo: F. L. Rosenfeld, Beograd, Zeleni venac.

S »Trboveljskimi slavčki« pride danes v Maribor tudi naš najmodernejši, v tujni zelo uvaževan skladatelj prof. Slavko Osterc, ki se bo udeležil večernega koncerta mladih pevcev ob 20. uri v Unionu. Na programu je zastopan prof. Osterc z najbolj interesantno skladbo »Kvartet«, ki je pisana a tonalno. Mali pevci se bodo pripeljali s vlakom ob 17. uri in 55 minut. Kdor ima malo časa, naj se sigurno udeleži sprejema.

Novinarski klub. Ker sekcija v Ljubljani že nujno potrebuje izjave za tovariški sklad, se člani naprošajo, da prijavnice čimprej predložijo klubovemu vodstvu.

Iz krajevne organizacije JNS za III. mestni okraj. Odbor poziva vse članstvo in pristaše nacionalnega pokreta, da se v čim večjem številu udeležijo jutrišnjega manifestacijskega shoda, ki ga sklicuje podružnica mariborske Narodne strokovne zveze na verandi »Uniona« ob pol 10. uri dopoldne. Zbirališče za skupen odhod in shod je točno ob pol 9. uri na Kralja Petra trgu. Tam se zberemo vsi in se priključimo glavnemu sprevodu.

Važno za vinogradnike. Obrazce, ki jih morajo vinogradniki predložiti oblasti za dovolitev sladkanja mošta, je izdelala Mariborska tiskarna in jih tam dobe vinogradniki in ostali lastniki vinogradov, ki bodo morali radi slabe letošnje letine sladkati vino.

Mornarska sekcija Jadranske straže v Mariboru vabi vse člane in nečlane, ne glede na vabila, na ustanovni občni zbor jutri v nedeljo 8. oktobra ob 10. uri v restavraciji Narodni dom.

Važno za obrtnike, posebno za vse one, ki zaposlujejo pomočnike, bo predavanje o obrtnem zakonu v ponedeljek 9. oktobra t. l. ob 20. uri v Gambinovi dvorani. Predaval bo g. dr. Reisman, in to z jurističnega stališča. Na to predavanje vabi vse obrtnike uprava Društva jugoslovanskih obrtnikov.

Dohodki mariborske carinarnice. V mesecu septembru so znašali dohodki mariborske carinarnice skupno 4 milijone 988.576,70 Din, in sicer dohodki uvoza 4 milijone 973.748,95 Din, izvoza pa 14.827,75 Din.

Nova gospodarska pridobitev našega mesta. Znana trgovina in razpošiljalnica godbenih instrumentov Meinel & Herold se je te dni preselila v nove poslovne prostore v Gosposko ulico 20, kjer je bila svoječasno trgovina polihštva Preis. V novih lokalih je združilo podjetje Meinel & Herold svoje glavno skladišče in detajlno trgovino ter na ta način omogočilo interesantom lažjo izbiro iz svoje bogate zaloge. Nove lokale je podjetje opremilo na najmodernejši način in z naravnost izbrano eleganco. Notranjost trgovine je gotovo sedaj najmodernejša v Mariboru ter vzbuja pri vseh obiskovalcih pozornost in občudovanje. Nekaj posebnega so lepe in okusne izložbe, ki ne kažejo pri nas žalibog tako običajne kričave preobloženosti, ampak učinkujejo s svojo preprosto enostavnostjo in eleganco. Načrte za notranjo opremo trgovine in pisarniških prostorov je izdelal priznani zagrebški arhitekt g. Drago Korbar, med drugim znan kot avtor okusnega propagandnega letaka za letošnji Mariborski teden. Za naše mesto je nova trgovina gotovo velikega reprezentančnega pomena, tembolj, ker ni po razsežnosti in zalogi v tej stroki enake v vsej državi. Omembe vredno je tudi dejstvo, da je vodstvo podjetja in vse osebe izključno v domačih narodnozavednih rokah, kar je sicer v naši državi pri podjetjih tujega izvora velika redkost. Novo gospodarsko pridobitev mariborskega mesta toplo pozdravljamo!

Nočna lekarniška služba. Prihodnji teden ima nočno lekarniško službo Vidmarjeva lekarna »Pri Arehu« na Glavnem trgu.

Sokolski zlet v Pragi (100letnica Tyrševe proslave) film se predvaja v nedeljo 8. oktobra ob 10. uri v kinu Union, ob 11. uri v Grajskem kinu. Cene znižane!

Vstopnice za mladinsko matinejo. Ker so vstopnice za mladinsko matinejo že po večini vse razprodane, opozarjamo dijake in učence, da jih lahko dobijo še jutri od 10. ure naprej pri blagajni.

10. SVENGALI 12.

Plean šola Sokolskega društva Maribor-matica se prične v četrtek 12. t. m. ob 8. uri zvečer v gornji mali dvorani Narodnega doma. Pri prvi uri se bodo sprejemale prijave. Dobrodošli bratje ostalih društev!

Poziv sorodnikom Frančiške Kramerjeve iz Budimpešte. Sorodniki Frančiške Kramerjeve, služkinje v Budimpešti, se pozivajo, da se zglase v ponedeljek 9. t. m. med 9. in 12. uro v tajništvu JNS v Cankarjevi ulici 1.

Prekinitev pouka zaradi jesenskih poljskih del in trgatve. Prosvetno ministrstvo bo tudi letos zaradi nujnih jesenskih poljskih del in trgatve dovolilo večdnevne počitnice.

Poziv gospodarstvenikom in zasebnikom! Kakor vsako leto, je začela naša agilna Protituberkulozna liga te dni pobirati članske prispevke za poslovno leto 1933/34. Ker to izredno humanitarno društvo zasleduje toliko človekoljubnih ciljev, lahko z gotovostjo pričakujemo, da bo naše prebivalstvo tudi letos rade volje prispevalo k izvedbi velikopoteznega programa Protituberkulozne lige. Letni prispevek znaša jedva 10 dinarjev, seveda pa se z ozirom na velike naloge društva preplačila hvaležno sprejemajo. Meščani, odprite srce in sledite klicu najrevnejših izmed ubogimi, ki so danes bolj kot kdaj prej navezani na podporo plemenitih src!

Grajski kino. Od danes naprej se predvaja eden najboljših in najlepših filmov tega leta »Goreča tajnost«. V glavni vlogi Willy Forst in Hilda Wagener.

Kino Union. Samo do vključno nedelje »Sanje vsake žene« z Gustavom Fröhlichom in Noro Gregor. Od ponedeljka dalje repriza prvovrstnega filma »Tri sestre« (Ljubezen treh hčera gospe Lehman) s Hansi Niese, Hertom Tiele in Elso Elster. Pride pravljico lepi vefilm »Sezija v Kairu« z Renato Müller, Willyjem Fritschem in Leopoldino Konstantin. Veselo presenečenje.

Pri Ishiasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšani

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 7. oktobra ob 20. uri: »Roksi« Red C.

Nedelja, 8. oktobra ob 20. uri: »Voda« Premiera.

Ponedeljek, 9. oktobra: Zaprt.

Torek, 10. oktobra ob 20. uri: »Gospoda Glembarjevi«. Red B.

Premiera »Vode«. Kot tretjo letošnjo premiero bodo uprizorili v nedeljo 8. t. m. ob 20. uri zvečer »Vodo«, kmetsko komedijo pisatelja Jože Vombegara, ki je s tem svojim delom dosegel velik uspeh. »Voda« zavzema med novejšimi kmetskimi komedijami nedvomno prvo mesto ter je največja Vombegarjeva zasluga, da je slovenskega kmeta pokazal takega, kakršen je. V komediji nastopajoče osebe so orisane plastično, vsebina je zajeta zelo posrečeno, jezik pa je jedrat. Mariborsko uprizoritev je režiral Vl. Skrbinšek. Premieri prisostvuje tudi pisatelj.

Trdovratno zapeko, katar debelega črevesa, napetosti, želodčne motnje, zastajanje krvi, nedelavnost jeter, zlato žilo, bolečine v kolkih odpravimo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice, če jo izpijemo zjutraj in zvečer malo čašico. Zdravniki strokovne veličine izpričujejo, da učinkuje »Franz Josefova« grenčica celo pri zdražljivem črevesu brez bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in vseh specerijskih trgovinah.

Po koncertu trboveljskih slavčkov vsi v

NARODNI DOM

vabi Vas TRIGLAV

Zbor harmonikarjev »Pomladka rdečega križa« poučuje strokovni učitelj Vilko Sušteršič, dosedanjí vodja zbora harmonikarjev »JSSK Maribora«. Dosedanji uspehi jamčijo za dobro metodo. Čisti dobitek koncertov je namenjen za zgradbo doma »Pomladka rdečega križa« v Dalmaciji. Prijave vsak dan v deški meščanski šoli od 15. do 17. ure.

Kulturno društvo »Triglav« priredi v soboto 7. oktobra v vseh prostorih Narodnega doma prvo akademijo z izbranim sporedom. Po programu prosta zabava. Začetek ob 20. uri.

Plesna šola Sokola I se prične v nedeljo 8. oktobra ob 19. uri v mali dvorani Narodnega doma. Uči gospod Simončič.

Opozarjajo se vsa društva, da ima Sokolsko društvo Maribor-matica svojo redno tombolo v nedeljo, dne 3. aprila 1934.

Grajska klet. Danes in jutri koncert.

Velika kavarna. V soboto in nedeljo veselica z nageljni in plesnim iznenadenjem.

V nedeljo 8. oktobra vrtni koncert železničarske godbe, ples, dobra kapljica gostilni Weber, Pobrežje.

Ukradeni panji. Posestniki Toševi v Brengovi v Slov. goricah so neznaní storilci odnesli 7 panjev. Orožniki pa so kmalu prišli na sled tatovom in aretirali nekega Rudolfa L., ki je panje že prodal. Oddali so ga v zapore šentlenarskega sodišča.

10. SVENGALI 12.

Nezgoda. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 56letnega v Studencih stanujočega pleskarja Franceta Kaloha, ki mu je padel stroj na nogo in ga hudo poškodoval.

Današnji trg je bil zelo bogato založen. Okoliški kmetje so pripeljali vsega blaga v izobilju, okoličanke pa so prinesle nad 3000 kokoši, gosti, puranov in piščancev. Cene blagu so bile zmerne in je bila kupčija spričo lepega jesenskega vremena zelo dobra. Ves dopoldne je bilo na trgu prav živahno vrvenje.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 11,6 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 11,4 stopinj C; barometer je kazal pri 15,6 stopinjah 747,8, reduciran na ničlo pa 745,8; relativna vlaga 87; vreme je solučno; vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno in solučno, le po dolinah bo v jutrnjih urah megla.

Ptuj

Zanimive podrobnosti o krvavi tragediji v Janežovskem vrhu

O krvavi tragediji, ki se je odigrala v pozni noči pretekle sobote v Janežovskem vrhu pri Sv. Urbanu, katere žrtev je mlada vdova posestnica Marija Januževa, smo na kratko že poročali. Dobili smo pa še podatke, ki bodo naše bralce zanimali. Storilec Janez Kocmut, ki je star 32 let, se je oženil leta 1924. s posestniško hčerko Ano Frasovo iz Janežovskega vrha. Leta 1926. pa je zapustil svojo ženo z dvema otrokoma in odšel v Francijo, kjer je dobil zaposlitev pri nekem rudniku in delal do leta 1931. Zatem se je podal na Čehoslovaško in se vrnil v svojo domovino šele koncem decembra 1932 brez sredstev. Ker se za časa njegove odsotnosti ni brugal za svojo ženo in otroke, mu je žena zopetno skupno življenje odklonila. Potepal se je tri mesece po okolici in šele 13. aprila t. l. ga je Marija Januževa sprejela iz usmiljenja v službo kot hlapca.

Ni pa dolgo trajalo, ko je začel Janužev, ki ima z umrlim možem dva otroka, nepretrgoma zalezovati. Nagovarjal jo je, da naj sklene z njim poskusno zakonsko življenje za dobo treh let. Januževa je njegovo ponudbo sicer dosledno odklanjala, prišlo pa je kljub temu med njima do intimnega razmerja. To razmerje je imelo za posledico, da se ga ni mogla več orestiti in je postal vedno bolj ošaben in je nastopal kakor da bi bil on gospodar. Tudi iz službe se ga iz strahu ni upala odpustiti radi njegove sirove narave. Ko so se po pojavili pri mladi vdovi snubci, je postal Kocmut še ljubosumnejši in neznosnejši. Tako je prišlo usodnega dne do tragedije.

Ko se je Kocmut vrnil nekoliko vinjen iz Ptuj, kjer je bil nakupil nekaj železa za domačo rabo, je nastopil skrajno arogantno proti svoji delodajalki, ki mu je pri tej priliki službo odpovedala in ga takoj tudi izplačala. Kocmut je denar pobral z mize in ga vrgel gospodinjici v obraz, povrh tega pa jo še pošteno oklofutal, nato pa odšel od hiše. Ker je Januževa pričakovala, da se bo odslovljenec na ta ali na drugi način maščeval, je iz strahu pozvala viničarja Šešerka in neko svojo sorodnico, da bi pri njej prenočila. Okrog 21. ure, ko so imenovani nameravali leči k počitku, je nastal pred vežnimi vratmi ropot. Januževa je tedaj stopila k vratom, jih odprla in ko je videla, da stoji zunaj Kocmut, je vrata nazaj zaprla in zaklenila. Komaj pa je prišla v sobo in segla po glavniku pri oknu, da si počee lase, je padel strel

skozi zaprto okno. Strel je zadel Januževu v levo stran obraza in jo tako težko ranil, da je obležala v mlaki krvi nezavestna. K sreči je bil v bližini zdravnik dr. Potrč, ki je nudi ranjenki prvo pomoč in odredil takojšnji prevoz v mariborsko bolnišnico.

Dognalo se je, da je bila puška, s katero je Kocmut streljal na svojo delodajalko, nabasana z nasekanim svinčcem; kos svinca je raztrgal levo oko, ki je takoj izteklo, drugi kos je ostal v očesni duplini, ostali kosi pa so težko poškodovali obraz, raztrgali mišice, žile in nosno kost. Pogodek je bil tako strahovit, da je povzročil žrtvi smrtonosne rane in je le malo upanja, da bo reva ostala živa. Puška, s katero je zločinec streljal, je last njegovega očeta; odnesel jo je neopaženo in jo po izvršenem dejanju spet neopaženo vrnil. Kocmut je izginil še isto noč neznan kam in ga kljub intenzivnemu zasledovanju dosedaj še niso mogli prijeti. Za njim je izdana tirailica.

Ta tragedija je izredno razburila prebivalstvo in se različno komentira o vzrokih, ki so dali povod k temu zvrinskemu in zahrbtnemu napadu.

Kino Ptuj. V soboto 7. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 8. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja zanimivi film »Cinker-izdajica«. Po romanu E. Wallacea. V glavnih vlogah Lizi Arna, Szöcke Szakall, Paul Hörbiger i. dr. Kot dodatek kulturni film ZKD in Foksov tehnik.

Dražba orožja. Dne 11. t. m. ob pol 9. uri se bo prodajalo pri okrajnem sodišču v Ptuj v sobi št. 6 razno strelno in drugo orožje. Strelno orožje se more prodati le osebi, ki ima orožni list.

V nedeljo 8. oktobra zvečer v restavraciji »Pri pošti v Ptuj« družabni večer z lovskim blagom. J. A. Berlič.

Študenti pri Mariboru

Volilno gibanje je že v polnem razmahu. Vloženi sta 2 listi, in sicer lista sedanjega župana A. Koloha in lista posetnika M. Kolniga. Agitacija se vrši z vidikov gospodarskih interesov, kar je v delavski občini razumljivo.

Sokolski dom bo s svojo novo dvorano in parketirano telovadnico v najkrajšem času dogotovljen. V drugi polovici oktobra bo slavnostna otvoritev; kl naj pokaže, da trud agitativnih graditeljev ni bil zaman.

Javna knjižnica bo v Sokolskem domu pričela poslovati zopet 9. oktobra. V počitniškem času je bila temeliito preurejena. Po zaslugi ljubljanske in mariborske nabiralne književne akcije in deloma potem novih nabav je knjižnica pridobila 900 knjig. Skupno šteje sedaj 2500 knjig,

poleg tega jih je 250 še v vezavi. V lanskem sezoni (sept. 1932 do jul. 1933) je beležila rekorden obisk. Izposojenih je bilo 9200 knjig, dočim je vseh ostalih 51 knjižnic MSZ v zadnji sezoni izposodilo 8820 knjig. Ker je knjižnica javna in dostopna vsakomur, je zlasti dobrodošla širšim slojem. Izposojnino 50 par od posamezne knjige premore še najrevnejši delavec, ki išče utehe in pomoči v lepi knjigi, saj drugod najde le malo tolažbe. Knjižnica bo odprta vsak ponedeljek in četrtek od 16. do 19. ure. V prenovljenem studenškem Sokolskem domu obeta nova sezona marsikaj novega!

Volilno gibanje na Tezmem

V četrtek zvečer je bil na Tezmem v Pulkovi gostilni prvi volilni shod. Razdor med občani volilci, ki so ga povzročili s svojim tajnim delom znani strankarji stare šole, je onemogočil sestavo enotne kandidatne liste. Shod je otvoril in mu predsedoval podžupan g. Jožko Šabeder, ki je predstavil zbranim volilcem nosilca kandidatne liste, pobreškega župana g. Volka. Nosilec liste je nato v jedrnatem govoru orisal pomen združitev občin. Za njim je povzel besedo g. Tumpej, ki je v daljšem govoru naglasil naloge in dolžnosti, ki čakajo nove uprave novih velikih občin. Nato je spregovoril o potrebnih slogi v občini šolski upravitelj g. Tušek in pozval vse navzoče, da gredo v boj za častno zmago naše liste. G. Klemenčič, šolski upravitelj s Pobrežja, je navedel razne laži, ki se jih poslužujejo razni agitatorji. Kandidat domačega tovarniškega delavstva g. Žunke pa si je privoščil bivše marksiste in njihovo neresno delo ter apeliral na delavce, naj se vsi do zadnjega udeležijo volitev in oddajo svoje glasove za kandidatno listo, katere nosilec je g. Volk. Pekovski mojster g. Kovačič je razložil navzočim, kako se je sestavljala kandidatna lista, ki bo gotovo v prid vsem slojem nove velike občine. Končno je učitelj g. Lukner predstavil kandidate, katerim bodo volilci zaupali svoje glasove. Lepo zborovanje je zaključil predsednik g. Šabeder z apelom na volilce: Vse za narod, državo in slovo v občini!

Visoko aktivna trgovinska bilanca z Avstrijo. Po pravkar objavljenih avstrijskih podatkih je znašal naš izvoz v Avstrijo nad 63 milijonov šilingov, dočim je znašal uvoz v našo državo le okrog 35 milijonov šilingov. Ker se je vkljub znani aferi zaradi izvoza svinj na eni strani uvoz iz Jugoslavije za malenkost dvignil, dočim je izvoz v Jugoslavijo ne-

PRAVI DOMAČI IZDELEK

koliko napredoval, je bila v prvih osmih mesecih trgovinska bilanca za Avstrijo pasivna, za našo državo pa aktivna za okroglo 28 milijonov šilingov, lani pa je znašala pasivnost našega izvoza v tem času okrog 27 milijonov šilingov.

Trgovinska pogajanja s Čehoslovaško se bodo obnovila. Po poročilih iz Prage se v tamkajšnjih ministrstvih pripravljajo nova trgovinska pogajanja med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Neoficielni razgovori med predstavniki obeh držav so že v teku.

Nov hangar za brezmotorna letala v Beogradu. Preteklo nedeljo je bil blagoslovljen v Beogradu hangar tamkajšnjega aerokluba, ki je namenjen šoli za brezmotorno letanje. Hangar nosi ime bivšega vaditelja te šole tehnika Živka Jozanova, ki se je nedavno po nesrečnem naključju med poletom z brezmotornim letalom ubil.

Nova cestna zveza Beograda z Zagrebom. V gradbenem ministrstvu v Beogradu se končujejo zadnje priprave za pričetek gradnje nove moderne avtomobilske ceste Beograd-Zagreb, ki bo izpeljana preko Zemuna po levem bregu Save. Cesta bo pozneje tudi asfaltirana. Stroški so preračunjeni na približno 400 milijonov dinarjev.

Spalni vozovi na progi Banjaluka-Zagreb-Beograd. Te dni se je mudil v Banjaluki generalni ravnatelj družbe Vagons Lits in se pogajal z merodajnimi činitelji, da bi se na progi Banjaluka-Zagreb-Beograd uvedli spalnimi vozovi.

Errah:

Srajce

Srajca je bila v vsej dosednji človeški zgodovini morda najbolj pohlevna reč na svetu, prav gotovo pa ni nič odločala v politiki in podobnih velikih zadevah. Nekaj posebne cene je imela menda samo v Ljubljani, kjer so bile »ljublanske srajce« na moč ugledne in takorekoč temelj meščanske zavednosti in po nosa... Ljubljane si brez »ljubljskih srajc« sploh ni bilo mogoče zamisliti, in če si nečesa ni mogoče zamisliti, potem tega sploh ni. Pa je Ljubljana le bila in so bile tudi »ljublanske srajce«. Nisem sicer zgodovinar, dasi n. pr. vem, da je Martin Krpan tihotapil sol za vladanja cesarja Janeza, da je bil kralj Matjaž oženjen z Alenčico in mi je to kljub slabi zlagavi za zgodovino ostalo v njej vse do dandanašnjih dni, vendar se mi prav resno dozdeva, da se je vsa stvar s srajcami začela zastran »ljubljskih srajc«. Srajce vsega sveta so »videle«, da je napočil čas, ko bi tudi one lahko prišle (to je nemško, pa ne bom popravljaj, se mi mudi), do političnega ugleda in moči, kakor »ljublanske srajce«, če bi si te »vzele« za vzgled. In se je potem tako začelo gibanje za emancipacijo vseh srajc. Zadrževalo so se politične pravice in ker je bila solidarnost večja kakor pri socialnih demokratih, se je tudi dogodilo (že zopet!), da so srajce v dandanašnjih dneh dosegle nezasiščen ugled in moč, zlasti pri visokokulturnih narodih.

Tako se je dogodilo, da so v Italiji zmagale črne srajce in je to precej razumljivo, če pomislimo, da je v Italiji bolj vroče kakor pri nas in se Italijani zato

močno in večkrat potijo, pa bi se na belih srajcah prehitro videle, da so umazane in bi morali imeti vsak dan veliko zehoto. Želite pa Italijani ne marajo in so zato zmagale črne srajce. V Nemčiji n. pr., kjer ni take vročine, je pa več industrije in dima in prahu, so zmagale rjave srajce. Na Madžarskem, kjer je sama ravnina z lepo zeleno travo, so zmagale zelene srajce. Take srajce se brez škode za svojo zunanost lahko vlečejo v travo, pa se jim nič ne pozna kakšno grešno dejanje ne tega ne onega spola, in je tako zelena srajca kar sam blagoslov božji in v čast kroni sv. Štefana, pa Hunjadiju Janošu, Atili, Franc-Jožefovi grenčici, Jaz Ani Csilagovi in vsem drugim slavnim Madžarom in Madžarkam. Na Irskem, kjer je modro morje okoli in okoli otoka, so se uveljavile modre srajce in je to zelo neprijetno Angležem, ki imajo tudi modro morje okoli in okoli otoka in bodo sedaj morali imeti najbrže drugačne srajce, ker bi se sicer lahko zgodilo, da bi jih Irči anektirali, ker modra srajca je lahko samo Irka.

To, da ima vsaka srajčja narodnost drugačno barvo, je nezasišano velike važnosti in ne kaže, da bi to kdo podcenjeval ali omalovaževal. O resničnosti gori navedenega nas poučuje žalostna usoda čeških in še nekaterih drugih srajc, ki tega niso upoštevale. Češke srajce so namreč pozabile (in tega ne bi bile smele; so pač slovanske in niso uživale dvatisočletne kulture), da na Češkem ni tako vroče kakor v Italiji in da se Čehi ne branijo velikih in pogostih zehot, pa so si izbrale kar črno barvo. Češko podnebje s svojo bolj ostro zimo, hladno pomladjo in jeseni te barve ni preneslo in se je

dogodilo, da so češke črne srajce slabo uspevale, da so dobile že v mladih letih astmo, revmatizem, išhias, arteriosklerozo, paralizo in druge takse epidemije ter so shirale. Kar jih je kljub temu ostalo, so jih Čehi spravili na »varno«, da bi se ohranile kot rariteta in bi jih lahko pokazali vsaj najodličnejšim gostom v tujem prometu. Tako so spravili tudi voditelja čeških črnih srajc, ki se piše Gajda, na »varno«. Potem so spravili še srajco Kobžineka pa Švejka, Pepička Povidla, Frau Blažke, in če se ne motim še nekaj drugih srajc, in so to žalibog dandanes še edine češke črne srajce, ki more biti češki narod nanje lahko ponosen in more reči, da vendarle ni popolnoma brez vsakih srajc, kar bi bila zani nezasišana sramota. Biti brez srajc je sploh sramota in postane v danih okoliščinah lahko usodno in začetek velikega škandala, tožbe za ločitev zakona itd.

Tragična usoda čeških črnih srajc bodi torej vsem drugim narodom srajc v resno svarilo in vzgled, kako mora imeti vsak srajčni narod svojo posebno barvo. Uniformiranje srajc, kar se barv tiče, napreduje zelo lepo in razveseljuje in se je bati samo enega, da bo zmanjkalo barv in bodo morale potem jugoslovanske srajce, ki bodo nedvomno pricapljale prepozno v barvarnico (saj v prepoznosti smo vedno točni), izbrati zelo pisano zunanost, morda celo ves spektrum barv, bo potem zelo težko povedati, kakšne barve so, že zaradi jezika, ki pozna v ustih slovenskih srajc besedo »mavrica«, v srbskohrvatskih pa »duga«, in bo to nerodno že zaradi edinstva srajc, ki je pred pisano.

So pa srajce s tem, da so se emancipi-

rale in si priborile politične pravice dosegle veliko moč in so sploh zavladale nad človekom, ki je tako nehal biti gospodar svet, in je suženj srajc. Srajce vladajo nad človeškim rodod; kdor se jim ne pokori, ga proglašajo za upornika, izdajalca in sploh zločinca ter ga zapro, ali celo ubijejo, če se mu pravočasno ne posreči dobiti Nansenovega potnega lista.

Ta potni list ima sedaj že silno veliko ljudi, ki so pobegnili pred srajcami ter so tako postali državljani Društva narodov, ki nima srajc, pa tudi ne zemlje, po kateri bi brezsrajčniki hodili, kar je vse-kakor zelo nerodno in neprijetno, če namreč človek nima v svoji državi tal pod nogami in še zraka ne nad seboj, pa je še brez srajce povrhu! In ko bodo zmagale srajce v prav vseh državah, bodo morali iti brezsrajčniki in brezstajniki s Piccardom v stratosfero ali pa v Oceanopolis. (Saj menda berete ta roman v »Večerniku« in tudi že veste, da ga pišem jaz sam kar sproti in mi je, če imam nahod ali »mačka«, srašansko nerodno, že zaradi Intele in Doljana?) Zato priporočam milemu slovenskemu narodu, naj se za božjo voljo ne skrega z nobenimi srajcami in naj se ne izpostavi veliki nevarnosti, da bi ostal brez tal pod nogami in brez zraka nad glavo! Se je pač tako zgodilo, da so srajce zavladale svetu in smo mi ljudje na njem samo še zaradi srajc. Vsega so krive »ljublanske srajce«, ki so prve pričele boj za emancipacijo, pa se jim je zgodilo kakor Krištofu Kolumbu, da jih še pri imenovanju nove Amerike ne upoštevajo. Deloma je kriva tega tudi skromnost slovenskih srajc, ki še barve nimajo enotne, še črne ne in ne »kaki«

Kulturne vesti Trboveljski Slavček

K DANAŠNJEMU IN JUTRIŠNJEMU KONCERTU V MARIBORU.

Ob priliki današnjega koncerta »Trboveljskega slavčka« v Mariboru posnemamo iz razgovora z njegovim neumornim dirigentom g. Avgustom Šuligojem glavne točke o postanku zbora ter njegovi kulturni in socialni misli:

Kako je prišlo do ustanovitve zbora?

»Trboveljski slavček« ni moj prvi otroški zbor; že kot učitelj v Primorju sem se z uspehom ukvarjal s podobnimi zbori. Ko me je usoda dovela v Trbovlje, sem našel za svoje udejstvovanje najboljši delokrog. Rudar je že po naturi muzikaličen, njegovo naporno delo išče duševnega razvedrila, ki mu je prav v pesmi najlažje dostopno. Zbral sem torej otroke teh trpinov, da jim s pesmijo zbudim veselje,

Pečovodja Avgust Šuligoj.

da jih vsaj duševno dvignem iz težkega socialnega položaja. Oklenil sem se otrok z ljubeznijo, prav tako oni mene, iz tega kontakta sta se razvila moč in slava našega zbora. Korakali smo od uspeha do uspeha v turnejo po domovini in izven nje: po Čehoslovaški in na Dunaju.

Kulturna mislija zbora je v moji zamisli: širjenje smisla za našo narodno in

Adamič, imamo danes že obširno mladinsko zborovsko literaturo. Skoro vsak jugoslovanski skladatelj je že v njej zastopan. Vsak dan dobivam stvari za izvedbo in sem z materialom založen za programe za nekaj let.

Pri izbiri snovi za zbor se držim gesla: pestrost programa! Na mojih programih so zastopani slovenski, srbski in hrvaški komponisti, zastopana so dela pisana v folklorističnem značaju (Mokranjec, Tajčević, Grigosevič, Matetič, Pozajič, Adamič, Mirk) pa do mlajše moderne (Osterc, Kogoj, Šturm, Bravničar, Ukmar, PaHOR, Švara), ki so celo skrajno moderna v harmonični in kontrapunktični izpeljavi pesmi.

Kakšne uspehe je imel zbor v tujini?

»Publika nas je povsod sprejela z velikim navdušenjem. Kritika nam je izražala pohvalo v samih superlativih: hvalili so čistost intonacije, glasove, interpretacijo itd., postavili so zbor pred češki zbor Bakulovo družino in pred »Wiener Sängerknaben«, ki sta slovela za najboljša svetovna zbora. Izmed skladb je užigala Adamičeva »Uspavanka«, dočim je vzbujal moderni Osterčev »Kvartet« največjo pozornost in navdušenje.

Smernice za bodočnost?

Zbor, me je precej izčrpal, ker sem moral voditi vaje, študirati pesmi in organizirati koncerte poleg svojih učiteljskih dolžnosti. Ministrstvo prosvete me je sedaj razrešilo pouka, tako da mi ostane samo 10 pevskih ur na teden v višji osnovni šoli. Sedaj se bom lahko intenzivneje posvetil zboru, njegovi teoretični izobrazbi in poglobitvi v umetniškem pogledu.

Kaj pa socialna stran zbora?

Saj poznate zborovo himno: »Mi smo pa od tam doma, kjer se solnce ne smehlja...«, od tam kjer vladata danes obup in pomanjkanje. S čistim dobičkom, ki ga prinese koncerti, se nabavljajo šolske potrebščine, obleka in obutev članom zbora, (ki bi sicer ne mogli nastopiti) ter se jim tudi v drugih pogledih pomaga. Dohodke iz turneje je zbor porabil za enomesečno bivanje v Dalmaciji, da so se

MEŠANI ZBOR »TRBOVELJSKI SLAVČEK«.

umetno pesem v najširjih plasteh. Moram poudariti, da je naš narod v tem pogledu zelo sprejemljiv, kajti koder prirejamo koncerte, so dvorane premale, občinstvo pa spremlja naše pesmi z velikim navdušenjem in odobravanjem.

Tudi s svojo turnejo v tujino smo dosegli uspehe na zblizanju s čehoslovaško kulturo, s tem da smo ji odkrili svojo zborovsko mladinsko literaturo. Ta panoga naše glazbene literature se je razvila morda prav na pobudo in za potrebe našega zbora. Dočim se je v početku ukvarjal z mladinsko pesmijo skoro samo

»Slavčki« navžili solnce, morja in zadostne hrane. Za bodočnost imamo v načrtu zgraditev okrevališča na morju za vse revne rudarske otroke iz Trbovelj. Posnemanja vredna je velikodušnost trgovca Frana Jagodnika s Sušaka, ki je zboru daroval v ta namen veliko zemljišče ob obali pri Martinščici. Seveda je uresničenje te socialne zamisli odvisno od finančnih dohodkov zbora.

Načrti za bodočnost?

Po načrtu je zasnovana nova pomladna turneja v Ljubljano, Zagreb, Beograd itd.

di grafično čedno opremljena, obsega 80 strani velike osmerke z naslovno sliko Igle ter 31 slikami v besedilu. Njeno vsebino tvorijo opisi: Logarska, Nazarije, Kokarje, Od Vrbovca do Gornjega grada, Gornji grad, Savinjski polji in polharji, Štruljevo gradišče, Mozirje, Goliti, Sv. Križ nad Belimi vodami, Hmelj, Tolsti vrh pri Celju, Laško, Šmohor na Javoršku, Marija Gradec, S savinjskimi splavarji v osrčje Jugoslavije.

Koliko lepota naše lepe domovine, njene osrčje, je zbranih v tej zanimivi knjigi! Čim prečitata nekaj odstavkov, že vidite, da jih je pisal človek, ki živi z vsem, kar ga obkroža! Zato bi morali knjigo naročiti vsi, ki se hočejo zares intenzivno seznaniti z našo Savinjsko dolino,

alpsko romantično sotesko v povirju, plodno in bogato ravnino v sredini in zopet ozko al prav nič manj lepo v spodnjem delu med Celjem in Zidanim mostom. Morda bodo celo Savinjski sami našli v njej marsikaj, česar sami niso opazili. Zlasti pa bi bila dobrodošla kot priročnik za učiteljstvo.

Mišičeva knjiga »V porečju bistrice Savinje« se naroča pri avtorju v Mariboru, Aškerčeva ul. 22, ali pa v katerikoli naši knjigarni.

Lev N. Tolstoj: Oče Sergij. Po plesu. Založba »Hram«, Ljubljana, 1933. Strani 78. V mali knjižnici založbe »Hram« je

te dni izšla v prevodu Josipa Vidmarja knjiga z dvema povestima Leva Nikolajeviča Tolstoj »Oče Sergij« in »Po plesu«. S tem se je slovensko slovstvo obogatilo z novim delom velikega jasnopoljanskega krasnoslovca in misleca. Vidmarjev prevod je vzoren, pa tudi oprema je lepa.

Knjige Slovenske Matice. Po veliki zakesnitvi so te dni izšle letošnje knjige Slovenske Matice v Ljubljani, ki so vse nadaljevanje že prej započetih del. O knjigah bomo še poročali. Dobe se v Mariboru pri poverjeniku prof. Bevku.

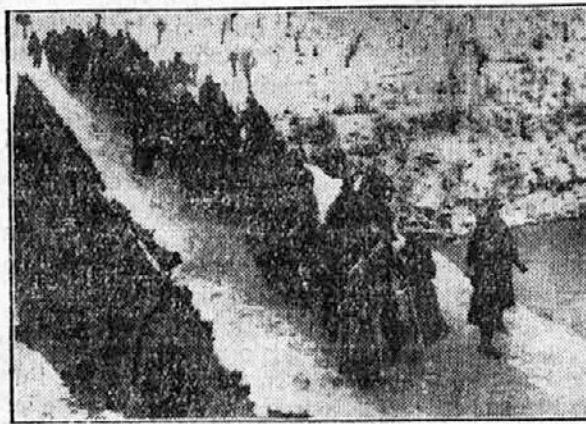
Tamo daleko kraj mora...

OBISK KRALJA ALEKSANDRA IN KRALJICE MARIJE NA KRFU IN VIDU.

Danes sprejema grški otok Kr, ta božanstveni otok Jadranskega morja na

najslavesnejši način Nj. Vel. kralja Aleksandra in Nj. Vel. kraljice Marije, ki sta priplula tja na naši križarki »Dubrovniku«, da obiščeta kraje trpljenja našega naroda med veliko svetovno vojno, ko smo šli na Kalvarijo po našo svobodo, veliko zedinjeno Jugoslavijo.

Kr in Vido sta neizbrisno zvezana z zgodovino Jugoslavije, sta prav za prav dva osnovna temelja vsega, kar se je pozneje zgodilo in vodilo do naše državne skupnosti in neodvisnosti.

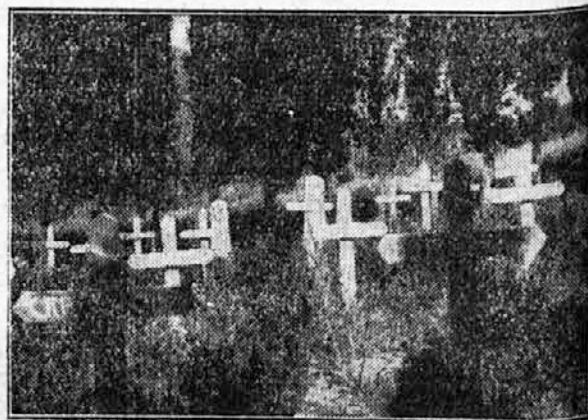

Tja je vodila pot srbsko vojsko l. 1915. preko pustih in s snegom pokritih alpskih gora, edina pot, kakor pravi narodna pesem:

Tamo daleko kraj mora,
gde cvate limun žut,
tamo je srbskoj vojski
jedin bi put...

Na Krfu je bil potem dolgo sedež srbske vlade, tam se je odpočivala razredčena vojska ter se pripravljala na nove boje, na zmago in vrnitev v izgubljeno domovino. Tam so se prvič sešli člani srbske vlade pod Nikolo Pašićem s člani Jugoslovanskega odbora pod vodstvom dr. Trumbića.

Na otoku Vidu in na drugih otočjih okoli Krfa gnijo kosti tisočev »neznanih volakov«, ki so umrli v pregnanstvu zaradi zadobljenih ran, zaradi zmrznjenih udov in epidemij. Kakor je božansko lep in solnčen Kr, tako je pust in turoben otok Vido — grobišče naših nepozabnih junakov. Tja sta poromala sedaj 18 let po prestani tragediji kralj in kraljica

velike svobodne Jugoslavije, da se poklonita manom preminelih, da položita cvetje na njihove grobove in pomolita za mir njihovih duš. Z njima prisostvuje danes v duhu tihi ceremoniji ves naš narod. Slava onim, ki spe na Vidu in Krfu.

Naša prva slika kaže pot srbske vojske l. 1915. čez Vezirjev most v Albaniji, pot na Kr, druga pa grobove junakov šumadijske divizije na Ipsosu.

Naval brezposelnih delavk na tukajšnjo Borzo dela

Kako hudo se je zagrizla brezposelnost že med naše delavstvo in kako hud je boj za vsakdanji kosček kruha, nam pričajo številne prijave brezposelnih pri tukajšnji Borzi dela. Te prijave pa se sedaj na jesen vedno bolj množe, vedno več jih je, ki pritiskajo z dežele na mesto v upanju, da se bo morebiti le našel kje kakšen kotiček, kakšno delo, da se bodo mogli preživeti preko zime. Značilno je to, da je med temi delaželnimi in za kruh se borečimi pretežna večina z dežele. Dokaz je to, da prede huda tudi našemu kmetu, našemu podeželskemu človeku.

Ko se je raznesla vest, ki pa je bila pretrhana, da bo tovarnar Hutter sprejel okrog 2000 delavk, ker gradi novo predilnico in da bo vse te delavke sprejemala mariborska Borza dela, so pričele romati procesije brezposelnih iz vseh delov bivše mariborske oblasti in tudi od drugod ter trkale na vrata urada tukajšnje borze. Ker je tovarnar Hutter & drug javila borzi, da bo zaposlila večje število delavk, je borza točno sproti zabeleževala imena in naslove vseh delavk, ki so se javile pri njej. In vse te podatke je borza poslala tovarni, ki si je pridržala izključno pravico izbire in sprejema.

Te dni pa so se raznesle govorice, da Borza »protežira« posamezne delavke in da ni poslala vseh prijav tovarnarju Hutterju. Informirali smo se v zadevnem

pri Borzi dela in pri tovarnarju g. Hutterju ter dobili naslednje pojasnilo:

Pri Borzi dela se je doslej prijavilo okrog 1.200 delavk, ki so reflektirale na službo kot predilke v tovarni Hutter & drug. Borza dela je zabeležila vsako delavko, ki se je prijavila in poslala vse sezname Hutterjevi tvornici. Nobena delavka, ki se je prijavila, ni izostala na seznamu in tudi ni Borza dela izvajala nobenih izjem, ker ni ona delodajalec, marveč je samo posredovalka za delo. Zato so vse govorice med delavstvom glede Borze dela popolnoma brez podlage ter so tisti, ki širijo take vesti in vznemirjajo uboge brezposelne delavke, vsega obsodnja vredni.

Tovarnar Hutter pa nam je na našo informacijo sporočil tole: Doslej je prejel nad 2.000 prijav, od teh, kakor že omenjeno, okrog 1.200 od Borze dela, ostale prijave pa od raznih strokovnih organizacij in direktno od posameznih delavk, ki prosijo za sprejem v službo. Ker je predilnica pričela že obratovati, niso pa v pogonu še vsi stroji, sprejema se pa sukcesivno po 5 do 10 delavk. Potreboval pa bo še okrog 150 delavk, ki jih bo izbral iz došlih prijav in so torej vse lavk, ki prosijo za sprejem v službo. Ker pa se je izkazalo, da za predilke potrebna je mlajša dekleta, bo odslej sprejemal brezposelne delavke v starosti do 20 let in pa že izurjene in izučene predilke, četudi imajo že več let.

Nova knjiga o naši domovini

Dr. Fr. Mišič: V porečju bistrice Savinje.

Kdo ne pozna prof. dr. Fr. Mišiča, odločnega bojovníka za pravice našega naroda na Koroškem, ki je bil prezgodaj upokojen? Njegovi lepi članki o lepota naših domovine so izhajali in še izhajajo po vseh naših dnevnikih, pa tudi tednikih in drugih listih in so se vedno odlikovali po poznavanju prošlosti, finem opazovanju in globoki ljubezni do grude in naroda.

Svoje najboljšie, ki opisujejo dolino Savinje in njenih pritokov, je zbral sedaj v knjigi »V porečju bistrice Savinje«, katere prvi del je te dni izšel v Celju v pisateljevi lastni založbi. Knjiga, ki je tu-

Madžarski revizionizem

RESNICA Z ZEMLJEPISNEGA, ZGODOVINSKEGA IN KULTURNEGA STALIŠČA.

Revizionizem je reden pojav v zgodovini. Na tem mestu smo že izpregovorili o revizionizmu kot o posledici preroda kakega naroda. Poleg tega pa izvira revizionizem tudi iz zemljepisne lege v kateri živi kak narod ali pa iz psihičnih osebin, ki posamezni narod označujejo. Primer naroda, kjer izhaja revizionizem iz zemlje in iz duševnih lastnosti ljudstva so Madžari. Madžarska zemlja je nižina srednjega Podonavja izza katerega se dvigajo Slovaki in Romuni poseljeni Karpati. Zaradi pomanjkanja vsakih naravnih mej v nižini, je politični obzor Madžarov uprt na slemenah Karpatov kamor ga vodijo tudi iz Karpatov koncentrično v nižino prihajajoče reke. Zaradi pomanjkanja zemljepisnih mej v nižini sloni tako madžarsko politično oko že od časa, ko so Madžari posedli srednje Podonavje, na slemenih Karpatov, katere so v zgodovini tudi dosegli za Štefana svetega.

Sličen je položaj proti zahodu, proti Alpam; samo da tu ni na horizontu slemen, ampak so alpska predgorja in obrobna gorovja, katere so Madžari pustili, dokler jih ni nemški in češki meč l. 955 pri Augsburgu poučil, kje so meje Alp in nižine, jih za vedno omejil na nižine in jih prav iz nižin navedel na grebene Karpatov. Vojaske, politične in duševne posledice leta 955 so bile za Madžare tako temeljite, da je bila za vedno končana madžarska ekspanzija v Alpe in da so zadevni poizkusi Madžarov v poznejši zgodovini, n. pr. za Otokarja II. ali Matije Korvina, samo epizode.

Na isti način kakor na Karpate je bilo madžarsko politično oko usmerjeno na jug, proti Jadranu in proti Balkanu. Kakor vodijo iz nižine vode v Karpate in v Alpe, pravtako vodijo iz Posavine vode v osrčje dinarskih zemelj, po Moravi pa v osrčje Balkana. Preko dinarskih vodá so dospeli Madžari l. 1102 k Jadranskemu morju in pridobili Hrvatsko. Madžarski globus med Karpate in Jadranom je bil dovršen.

Sledila je nato madžarska ekspanzija na Balkan, preko Karpatov v Galicijo in Moldavijo. To sedaj ni bila težnja za zemljepisnimi mejami, ker s teh je vsa ekspanzija prav izhajala, temveč je bil to duh po nomadskih, stepskih zemljah, katere je zaduhal Madžar na karpatskih slemenih in na donavskih bregovih. Nomad v stepah ne pozna mej, ves svet je v njegovi duši njegov. In iz te nomadske miselnosti so Madžari vpadali najprej v srednjo Evropo, nato pa tja v gališke, moldavske, bolgarske in pomoravske planjave. Kljub lopati in plugu v novi domovini je Madžar ostal nomad, kakršen je bil nekdanj tam v stepah ob Azovskem morju.

Pomanjkanje zemljepisnih mej v nižinah srednjega Podonavja in nomadska miselnost o posesti brez mejá so vodile Madžare k ekspanzijam na vseh frontah.

Ta miselnost je živa še danes. Pod geslom zemljepisnih mej, zgodovinsko obstoječih 900 let, vodi danes madžarska znanost po zapadni Evropi in Ameriki boj za revizijo Trianona. Nomadsko ekspanzivnost, združeno s poudarjanjem politične in kulturne superiornosti Madžarov nad narodi, katere so Madžari vladali 900 let, ker sami za vladanje samega sebe niso bili sposobni, pa širi po istih zemljah madžarska aristokracija. Madžari so narod vladarjev; Madžari so bili v sveto štefanski politični tvorbi garant miru in reda; če je bilo treba včasih rabiti proti podložnim ljudstvom močno roko, je bilo to potrebno, ker se ta ljudstva drugače niso privadila na disciplino in na višjo stopnjo kulture. Madžarska močna roka je bila samo v interesu miru v srednjem Podonavju in propagandno sredstvo za širjenje evropeizacije! Reaktiviranje sve-tošefanske Madžarske je tako v interesu miru in v interesu evropske kulture, ker taka Madžarska bi bila branik pred bolševiziranjem in balkaniziranjem Evrope.

Dvoje je tukaj za nas važno: 1. Vse svetovne krize so krive mirovne pogodbe in 2. Madžari so edini predstavitelji reda in evropske kulture v Podonavju!

Pri prvem si moramo biti na jasnem, da je današnja svetovna kriza z veliko vojno vred posledica svetovnega gospo-

darskega in političnega razvoja. Tudi v primeru, če bi svetovne vojne ne bilo, bi do današnje krize prišlo, samo da mogoče za nekaj let kesneje. In če bi stara Avstro-Ogrska še obstajala, bi kriza zadela tudi njo, čeprav je bila precej harmonična gospodarska enota. Vendar večjih in bolj harmoničnih gospodarskih enot kakor so Britanski imperij in USA nimamo in vendar ni šla kriza mimo njih, temveč jih je prav nasprotno skoro najhuje udarila! Zapadni svet pa, ki je o srednjeevropskih razmerah silno malo poučen, vsega tega ne upošteva, zlasti še ker se z naše strani v tem pogledu ničesar ne ukrene, razen kar storijo Čehi!

Kar se pa tiče kulturnega položaja Madžarov, moramo priznati, da so napravili v zadnjem stoletju ogromen korak naprej. Najlepši simbol tega ogromnega napredka je madžarska prestolnica Budimpešta sama. Razen Čehom morejo biti Madžari v tem pogledu vzor vsem svojim sosedom. Ampak kulturni narod mora biti kulturni tudi v politiki. Zgodovina pa nam kaže, da so bili prav Madžari od svojega prihoda v srednje Podonavje prvi element nemira, vpadov in revizionizma že obstoječega stanja sploh. Kdo je bil n. pr. na našem jugu vzrok, da so mogli Turki tako hitro pregaziti slovanske države Balkana? Prav Madžari, ki so v težnji po nadvladi na Balkanu omajali odpornost balkanskih držav. In kdo je, da upoštevamo tudi notranjo politiko, dal n. pr. Mussoliniju vzgled za nasilno asimilacijo podložnih narodov, če ne prav Madžari z Apponyjevimi šolskim zakononi! Že iz teh dveh primerov moremo videti, da so bili Madžari prav obratno od tega, kar poudarja njih revizionistična propaganda, izvor zunanje-političnih in notranje-političnih nemirov v Podonavju in še izven njega. In pri tem niti ne omenjamo madžarskega nasprotovanja vstajenju balkanskih narodov v XIX. stoletju, ki je bilo v resnici v interesu evropske kulture; predvsem madžarska balkanska politika je bila vzrok, da je postal Balkan predvsem izhodišče evropskih požarov.

Madžarska in z njo avstro-nemška propaganda za revizijo mirovnih pogodb pa je imela uspehe. Največji uspeh je v tem, da gleda danes zapadna Evropa Nemce in Madžare kot narode prve vrste, narode v nasledstvenih državah pa kot drugovrstne. Zapadna Evropa predpostavlja danes za Madžare in Nemce drugi višji življenjski in kulturni standard kakor n. pr. za nas Jugoslovane ali za Romune. Iz tega izhajajo vsi pomožni ukrepi za Avstrijo in za Madžarsko, medtem ko nečesa sličnega nismo deležni ne mi ne Romuni, pa tudi ne Bolgari. Današnja Evropa deli narode v Podonavju v višje kulturne z Madžari in Nemci, ter v manj kulturne Jugoslovane, Romune, Bolgare.

Pri tem pa pomagamo Evropi tudi mi sami. Tudi mi n. pr. smatramo, da je samostojna Avstrija za življenje nesposobna (prim. St. Leben v »Sodobnosti«, 8) zaradi razmerja med Dunajem kot glavnim mestom in deželo. Pozabljamo pa pri tem, da imamo slična sorazmerja tudi drugje, n. pr. v Danski, ki trdno stoji na lastnih nogah. Največjo pomoč pa nudimo revizionizmu s prodirajočim fatalizmom, ki se postavlja danim dejstvom samo v bran, ki se pa ne povzpne do inicijativnih pokretov, razen onih, katere kopiramo po tujini.

Avstrijski revizionizem je političen, ki se prilagaja mednarodnemu političnemu položaju. Nemški revizionizem pride za nas v poštev šele po avstrijskem. Madžarski revizionizem pa je načelen in je v primeru uspeha vezan iz zemljepisnih in geopsihičnih razlogov na ekspanzivni imperializem kakor nam ga dokazuje zgodovina. Zaradi tega je nam tudi najnevarnejši. Edino učinkovito sredstvo proti njemu pa je isto kar vidimo v Švici, Holandski itd. **kulturni podvig**. Kadar bo pri nas v Jugoslaviji naše gospodarstvo, uprava in kultura na stopnji, ki bo prekašala revizionistične sosede, takrat bomo mi postali v očeh Evrope narod prvega razreda, ki bo kot predstavitelj evropske kulture imel tudi s svojo kulturo osigurane svoje meje. Brez tega pa bodo naše meje vedno ogrožene in

Kljub čestemu pranju
iste žive barve,

ker uporabljam
blago učinkujoče
in močno peneče

ALBUS
terpentinovo milo.

„ALBUSOVO“ milo pere lahko in da bogato polno peno, učinkuje blago in z lahkoto odstrani vso nesnago.

ALBUS terpentinovo milo nikakor ne kvari barve in tkanine.

ALBUS terpentinovo milo je idealno pralno milo ki varuje roke in perilo.

Sport

SK Železničar:SK Hermes

Jutri, v nedeljo 8. t. m., bo SK Železničar odigral svojo drugo prvenstveno tekmo v jesenskem prvenstvenem tekmovanju, in sicer proti ŽSK Hermesu iz Ljubljane. Tekma se bo pričela ob 15. na

novem igrišču SK Železničarja na Tobaški cesti, in sicer ob vsakem vremenu. Predtekmo ob 13.30 odigrata mladinski ISSK Maribora in SK Železničarja.

Novi termini tekem prvega razreda LNP.

Po nalogu JNS je p. o. LNP na svoji zadnji seji ponovno žrebal tekme prvo-razrednih klubov LNP, in sicer:

15. oktobra: Čakovečki SK:Ilirija, Železničar:Rapid, Celje:Hermes.

22. oktobra: Celje:Čakovečki SK, Ilirija:Hermes, Rapid:ISSK Maribor.

29. oktobra: Celje:Ilirija, Čakovečki SK:ISSK Maribor.

5. novembra: Hermes:ISSK Maribor, Železničar:Ilirija, Celje:Rapid.

12. novembra: Železničar:Celje, Ilirija:ISSK Maribor.

19. novembra: Železničar:ISSK Maribor.

26. novembra: Hermes:Rapid.

3. decembra: Ilirija:Rapid.

Igra se vedno na igrišču prvomerenega kluba.

SK Ptuj:SK Svoboda. V tekmovanju za prvenstvo drugega razreda se srečata jutri v nedeljo 8. t. m. ob 10. na igrišču SK Svobode SK Ptuj in SK Svoboda. Prvenstvena tekma SK Gradjanski (Čakovec):SK Mura, določena za 8. t. m., se je preložila na poznejši termin.

bodo samo toliko trdne, kolikor jih bo čuvala naša oborožena sila. Da pa je kultura prvi čuvár narodne samostojnosti, za to nam je najlepši primer prav Italija, kateri je njena historična umetnost in znanost največ pripomogla do samostojnosti in razmaha.

Styriacus. 'mo.

Madžarska:Jugoslavija. Drevi se prične v Zagrebu meddržavni teniški dvomatch med Madžarsko in Jugoslavijo. Postava našega teama je naslednja: za igre posameznikov Kukuljević in Palla-da, za igre v dvoje pa Punčec in Kukuljević.

ISSK Maribor, nogometni odsek. Postava za nedeljsko tekmo s sportnim klubom »Celje«: Gutmaier, Ruško, Ako, Priveršek, Kirbiš, Kukanja, Starec, Ogrižek, Konič, Hreščak, Domicelj, rezerva Jurgec. Vsi navedeni igralci naj dvignejo opremo še tekom današnjega dne, ker odpotuje moštvo v nedeljo predpoldne ob 9. uri. Potni spremljevalec načelnik g. Tomažič. Postavi I. in III. juniorjev ima napraviti trener odseka g. Starec ter razobesiti na objavní deski na igrišču. Tajnik.

Sokolstvo

Iz župne uprave. Mariborska sokolska župa ponovno opozarja vse društvene staroste in načelnike, da bo skupna seja v torek 10. t. m. ob 15. uri v mali dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu so nujne in važne zadeve, zato naj se sestanka udeležijo vsi staroste in načelniki društev in čet. Zdravo!

Sokolsko društvo Maribor III. (Krčevina-Košaki) vpripori v nedeljo 8. t. m. ob 15. uri v krčevinski šoli Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Ljubiteljem ljudskih odrov to igro toplo priporočamo.

Pester mozaik sodobne Indije

Število narodov, ver in plemen. Način življenja in izobrazba. Politična ureditev.

Pred dnevi je bila objavljena uradna statistika o prebivalstvu prostrane Indije. Nedvomno ni na svetu zanimivejše dežele, kakor je indijski polkontinent, zlasti kar se tiče pestrosti prebivalstva. Indija šteje 352.837.779 prebivalcev in je tako indijsko ljudstvo v zadnjih desetih letih naraslo za 10 odstotkov. Mimo Hindov, ki tvorijo večino prebivalstva, so v Indiji tudi muslimani, Gurki, Kitajci, Arabci, Huni, Dravidi, Evropejci, Japonci, Anglo-Indijci, najrazličnejši domačini, ki živijo še na najprimitivnejši način v džungli in pragozdu, dalje Parsi, Perzijci, Afganistanci itd.

Hindov, vključno parije, katerih so našli okrog 60 milijonov, je približno 230 milijonov. Muslimanov je okrog 77 milijonov. Evropejci v Indiji, odštevi vojsko, samo kakih 140.000. V tem številu pa niso vpoštevani Anglo-Indijci, to je otroci iz mešanih zakonov med Angleži in Indijci. Ta ogromna in pestra množica govori dolg niz jezikov in nešteto narečij, ki se razlikujejo med seboj mnogo bolj, kakor pa na pr. nemščina od italijanščine. Največ se govori bengalsčina, ki služi kot občevelni jezik 70 milijonom prebivalcev. Angleščina je jezik javnega življenja, jezik inteligence in trgovcev. Po podatkih ljudskega popisovanja je v Indiji kakih 10 milijonov pripadnikov takojmenovanih »kriminálnih plemen«. To so namreč ona plemena, ki jim je zločinstvo poklic in živijo le od njega. Ta plemena so večinoma nomadska, so pa med njimi tudi taka, ki živijo v popolnoma urejenih vaseh v posameznih pokrajinah. Ta plemena so seveda pod stalnim nadzorstvom oblasti, vendar pa jih je le težko preprečevati v njihovem zločinskem delovanju, ker so izredno zvita in nihče ne izdaja drugega. Večne izkušnje so ustvarile iz njih tako spretno zločince in ubijalce, da jim pridejo oblasti le zelo težko na sled.

Samo 8 odstotkov indijskega prebivalstva je pismenega. Nad 300 milijonov Indijcev ne zna niti čitati niti pisati, in to niti v svojem narečju. Praznoverje je ne navadno razširjeno in globoko vkoreninjeno v primitivni duši širokih slojev. Milijoni preprostega ljudstva se dajo na pr. po enkrat na mesec pičiti od kač, ker smatrajo, da je kačji pik najboljše zdravilo in obramba pred boleznijo. Stotisoči faktirjev, yogijev in sadhujev (tri vrste svetih ljudi) potujejo od vasi do vasi, od mesta do mesta, proseči miloščine. Mnogi med njimi delajo »čudeže«, drugi pa

so zopet profesionalni sleparji. Indija je zelo siromašna dežela, čeprav skriva v sebi ogromno bogastvo in čeprav so njeni maharadžje po veliki večini med najbogatejšimi vladarji sveta. Tega je krija silna preobljudenost dežele. Samo kakih 39 odstotkov celokupnega prebivalstva se prehranjuje zadostno. Vsi ostali stradajo ali se preživljajo le za skrajno silo.

Zanimivo je, da je 90 odstotkov prebivalstva kmetov, ki živijo v 750.000 vaseh. Povprečni letni življenjski standard teh ogromnih ljudskih množic ni večji od vrednosti treh angleških funtov, torej v naši valuti okrog 600 dinarjev. Kljub temu pa se prebivalstvo množi vsako leto približno s 3 milijoni duš in je verjetno, da se bo v bodoče množilo v še višjem odstotku, kakor hitro bosta napredovala higienski standard in prosvitljenost med množicami. Indija ne bi bila mogla nikoli preživljati niti današnjega števila prebivalstva, če bi ne imela angleške uprave. Pod starim režimom je vsako leto umiralo na deset milijonov ljudi samo za nalezljivimi boleznimi, pri tem pa ni všteta silna umrljivost novorojenčkov, ki je tudi še danes zelo velika.

Danes ima volilno pravico okrog 7 milijonov Indijcev, po novi ustavi, ki se že dela, pa se bo zvišalo to število na kakih 30 milijonov. Nekateri volilni okraji so veliki kakor tretjina Jugoslavije, posamezni pa so še znatno obsežnejši.

Domači knezi vladajo nad dve petini indijskega ozemlja. Indija šteje vsega skupaj 562 kneževin, ki so le indirektno podrejene angleškemu imperiju. Neposredno oblast pa imajo v deželi indijski knezi ali maharadžje in radže. Nekatere kneževine, tako na pr. Hajderabad, so večje od Velike Britanije, druge pa zopet obsegajo komaj po nekaj hektarjev zemlje. Knezi so po veri brahmani ali sikhi (neka indijska puritanska sekta).

Ves ta mozaik narodov in plemen drži Velika Britanija v svoji oblasti s silno majhno oboroženo silo. V Indiji je le 60.000 angleških in 150.000 indijskih domaćih vojakov. Večina vojske je stalno ob severno-zahodni meji Indije, proti Afganistanu, kjer prebivajo bojevitih muslimanskih plemen, ki so se v teku stoletij polagoma pomikala na indijsko ravnino in se vsiljevala za gospodarje milijonom Indijcev. Indijski vojaki, imenovani »se-poyi«, se rekrutirajo v precejšnji meri v Nepal, kjer dajejo tamkajšnji bojeviti in disciplinirani Gurki izreden vojaški ma-

terial. Ostali vojaki so Indijci, po večini muslimani in člani posameznih vojaških plemen, tako Maratha in Sikhi. Zanimivo je, da angleške oblasti ne rekrutirajo niti enega vojaka v Bengaliji, in sicer zato ne ker je tamkajšnji element najbojevitješe razporejen proti angleški nadoblasti.

Policija šteje vsega skupaj 198.000 mož, pri čemer je všteti 600 častnikov in 800 podčastnikov, ki so pa izključno vsi Angleži.

Edina dobro organizirana politična stranka v Indiji je »kongres«, kakor se imenujejo nacionalisti. Ustanovil jo je, kar je paradoksalno, pred 50 leti na željo takratnega indijskega podkralja neki Anglež. Njen cilj je bilo sodelovanje z angleškimi oblastmi. Kaj kmalu pa so zavla-

dali v kongresu indijski nacionalisti, in danes je ta stranka največji in najmočnejši nasprotnik angleške nadvlade v Indiji. Tako se je enkrat ukanil tudi angleški politični instinkt, ki je odgojil na lastnih prsih sovražnika, ki stalno in uspešno izpodjeda njegovo moč.

Kongres je že leta 1929. proglasil Indijo za neodvisno republiko. Seveda je ostalo to le na papirju. Karakteristično pa je stališče kongresa napram angleški pravici. Kongres zahteva od Velike Britanije odškodnino 650.740.000 funtov sterlingov za Indijo. Danes predsedava v raznih kaznilnicah in internacijskih taboriščih nad 6.000 članov kongresa. Povedati pa je tudi treba, da je vložila Anglija v gospodarski napredek Indije že nad 870 milijonov funtov sterlingov.

Nov čudež moderne tehnike

Telegrafsko prenašanje pism na pisalnih strojih.

Poslovni svet je predvsem navezan na telefon in brzojav. Brez teh dveh modernih pripomočkov si ni mogoče zamisliti dela kakega velikega podjetja, bodisi industrijskega, bodisi trgovskega. Pa tudi za posameznike so te moderne zveze zelo pogosto največjega pomena.

Medtem pa, ko smo bili pred 30 leti zadovoljni še samo z navadnim brzojavom za njuna obveščila, je bilo treba že pred 20 leti za še nujnejše stvari urediti sistem medkrajevnih ali interurbanskih telefonov. Toda, kakor je že od nekdaj na svetu in v človeškem življenju, ta dva sistema naglega obveščanja polagoma zastarevata, čeprav skušata z raznimi tehničnimi novotarijami in izpopolnitvami vzdržati korak s časom. Poslovni zapadni svet se poslužuje v primeru potrebe nujnega obveščila enega podjetja drugemu telefona. Obvestilo pa je treba napisati, ga izročiti telefonistu, ki pokliče po medkrajevni telefonski zvezi v drugem mestu dotično tvrdko, ki ji je vest namenjena in ji prečita obvestilo. To vest mora v drugem mestu sprejemati stenograf, jo dešifrirati in zdikirati strojepiski, nakar šele pride v roke dotičnika, kateremu je dejansko namenjena. Za poslovni svet je to mnogo predolga procedura in to tem bolj, ker se prav pogosto in le prerado zgodi, da ne morete takoj dobiti telefonske zveze.

V nedeljo 1. oktobra je pa nemška državna poštna uprava otvorila med Berlinom in Hamburgom, dvema najmočnejšima trgovskima središčema Nemčije,

najnovejši sistem za hitro izmenjavanje napisane korespondence. Sporočilo se tipka na posebnem pisalnem stroju v Berlinu in se istočasno odtipkava avtomatično tudi na drugem enakem stroju v Hamburgu. Original ostane v Berlinu, dočim dobi kopijo Hamburg. V Hamburgu se sprejema ta vest, kakor že rečeno, v celoti odtipkana in se nanjo lahko takoj tudi odgovarja, ker se odgovor zopet odtipkava na istem stroju v Berlinu. Vse posredovanje je torej nepotrebno in se pišejo pisma direktno med obema mestoma.

Novi sistem je urejen tako, da se podjetja, ki so priključena na to najnovejšo telestrojno zvezo, kličejo neposredno in ne preko medkrajevnih telefonskih central, kar jamči za popolno varnost, točnost in tajnost sporočil, ker se odtipkavajo pisma že v gotovem sestavku pri namembni stranki. To je torej prva telestrojno pišočna zveza na vsem svetu.

Omejitev akademske svobode na Poljskem.

V kratkem bo izdala poljska vlada naredbo o akademskih pravicah na visokih šolah. Po tej novi naredbi bodo odslej veljale kot »sveta in nedotakljiva akademski tla« samo predavalnice, in se te samo med predavanji, dočim vsi ostali prostori, kakor dvorišče, hodniki, dvorane itd. ne bodo zaščiteni. To pomeni, da bodo smeli varnostni organi na teh krajih vsak čas neovirano intervenirati.

Ponosen na svoje očete.

Dva paglavca se na ulici prepirata zaradi svojih očetov, pri čemer eden očita drugemu, da nima očeta.

Ta pa odgovori razdražen in užaljen: — Jaz imam morda več očetov ko ti, da boš vedel!

Novi skafani:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

Tako se je Sardanipalis s štirimi spremijevalci spustil iz neke zapuščene hiše v podzemlje ter se po rovih podal polagoma in previdno do palače predsedstva. Pot po rovih ni bila prijetna, ker so mu pa bili dobro znani, ni izgubil orientacije. Prej kakor se je nadejal, je dosegel glavno dvigalo, ki je vodilo v kleti palače ter od tu dalje v pritličje in nadstropja. Po obodih je splezal do prve kleti, kjer je bilo vse temno in prazno in zato popolnoma varno. Od tu dalje je vodilo več stopnic, in Sardanipalis je dolgo iskati, preden je našel prave ter dospel po njih do zelo ozkega temnega hodnika. Po njem je s svojimi tovariši dosegel mala vrata, katera je srečno odprl in prišel na večji hodnik, s katerega je vodilo na obe strani več drugih vrat. To je bil oddelek podkletja, v katerem so bili nameščeni razni stroji, zvezani s hišno centralo za energijo, razsvetljavo, zrak in vodo. Vrata so bila vsa zaprta in tako ni mogel takoj izslediti, katera vodi do centrale, do srca vseh naprav. Priluskoval je nekaj časa pri enih in nekaj časa pri drugih, dokler se mu naposled ni zazdelo, da je zasledil prava. Izza njih je slišal neke glasove. Poklical je z migljajem roke k sebi svoje tovariše in jim dal nalog, naj bodo pripravljeni za nagel napad na strojnike. Potem je skušal poiskati mehanizem, ki je vrata odpiral in zapiral, toda ni ga mogel najti. Šlo je čisto mo, da se morajo odpirati

in zapirati le z dveh točk, z ene, ki mora biti nekeje v drugem neznanim prostoru, ter z druge v notranjosti centrale same. Preostalo mu ni torej nič drugega kakor poizkusiti s trkanjem.

»Potrkal bom na vrata in jih z zvijačo pregovoril, da jih bodo odprli«, je šepetaje razložil svojim tovarišem. »Ko jih bodo odprli, namerite nanje svoja orožja in jih napadite! Zmagati moramo samo s skrajno predrznostjo in naglico. Pazite!«

Nato se je znova približal vratom in udaril po njih s pestjo. Čakal je nekaj časa, da se bo kdo za njimi oglasil, toda zaman. Strojniki so bili očitno tako zaposleni s svojim delom, da trkanja niso slišali, mimo tega so pa ropotali tudi stroji. Sardanipalis je pričel tolči po vratih z večjo silo. Čez nekaj trenutkov se mu je naposled vendarle zazdelo, da se je nekdo približal in se ustavil za vrati. Takoj nato je tudi že zaslišal glas, ki je vprašal:

»Kdo je?«

»Častnik, ki vam prinaša važna naročila vlade,« je odgovoril Sardanipalis. »Odprite!«

Neznanec za vrati se je zopet odstranil, a se kmalu nato vrnil. Vrata so se zamajala ter se odprla. Tedaj je Sardanipalis, ne da bi spregovoril eno samo besedo nameril svoje orožje proti človeku, ki ga je komaj opazil, med odprtino in — sprožil. Ta se je zgrudil otrp-

njen na tla in se ni več gnil...

Tedaj so Sardanipalisovi tovariši planili v prostor, ki je oklepal srce vseh naprav palače predsedstva vlade, in zagledali pred seboj inženjerja s štirimi strojniki. Ko so opazili, da se je zgrudil njihov tovariš na tla, so planili kvišku ter pustili stroje. Bili pa so tako preseščeni, da niso imeli niti časa misliti na obrambo. Preden so spoznali, kaj se je zgodilo, so že vsi ležali otrpjeni na tleh, in centrala je bila osvojena.

»Prva zmaga je dosežena!« je vzkliknil Sardanipalis. »Sedaj nas čaka najvažnejše. Pokvariti moramo osrednji stroj. Stražite vrata, kajti to delo lahko opravim sam.«

Tovariši so odšli k vratom ter jih zastražili, Sardanipalis se je pa neutegoma lotil svojega uničevalnega dela. Odstranil je pri osrednjem stroju nekaj vijakov in drugih delov, ki se ne dajo tako lahko in naglo nadomestiti, zlasti pa ne v trenutku splošne zmede. Stroj je prenehal obratovati in za njim so se ustavili tudi vsi drugi. Nato je Sardanipalis prekinil še glavne vode ter jih zasukal tako, da bi rabili najboljši mehaniki vsaj dve uri, preden bi jih zopet spravili v red. Hišna centrala predsedstva in s tem tudi dvorca Semisa Ramisa je bila pokvarjena, neuporabna. Obleganci niso več imeli energije za pogone svojih naprav, ki bi jim naj služile za opazovanje dogodkov v podzemlju, za medsebojno sporazumevanje ter obrambo. Oropani so bili najmočnejšega orožja, brez katerega je bila vsaka obramba popolnoma nemogoča.

Sardanipalis je s tem opravil svoje delo v podkletju in treba mu je bilo čim hitreje zapustiti palačo ter se zopet združiti s četami upornikov zunaj na ulicah.

Vedel je prav dobro, da v palači sami ne bi mogel nič več koristiti revoluciji. To pa je bilo mnogo lažje vedeti kakor storiti. Vrniti se po dvigalih in rovih je bilo preveč zamudno. V svoji revolucijski mrzlici, ki se mu je bila po doseženih sijajnih uspehih še povečala, je bil nestrpen kakor vsak človek preneglih dejanj. Bal se je, da bi prišel ven prepozno, ko ne bi bilo nobenega dela več in bi vse že opravili drugi.

Tako je stal s svojimi tovariši na temnem hodniku pred uničeno centralo in ni vedel, kaj naj stori. Prav tedaj pa se mu je zazdelo, da se približujejo od nekega drsajočih koraki človeka. Sardanipalis je potisnil k zidu svoje tovariše ter jim naročil, naj bodo pripravljeni na napad.

Vstaši so zadrževali dih in čakali. Koraki so se vedno bolj približevali ter so se naposled čisto približali. Tedaj se je iztegnilo v temo nekaj krepkih rok in zagrabilo nevidnega neznanca. Brez glasu in obrambe je vztrepetal s stisnjenim vratom in zavitihi rokami. Trepetal je po vsem telesu. Sardanipalis mu je posvetil z malo svetiljko v obraz in opazil, da je neznanec ves prepaden, obenem pa je tudi spoznal, da je nebororžen. Ne nadoma mu je šnila v glavo misel, da bi jim morda utegnil na kak način koristiti. Ukazal je zato svojim ljudem naj ga ne stiskajo več za vrat. Ko je neznanec zopet lahko dihal, ga je vprašal s tihim, energičnim glasom:

»Kdo ste?«

»Kdo ste?«

»Jetniški paznik,« je dejal človek.

»Kaj iščete tu?«

Človek je molčal.

»Zakaj ne odgovorite?«

(Dalle prihodnje)

Resnica o ruskih carskih draguljih

Zaklad v tresoru ruske državne banke.

V nekem izoliranem prostoru sovjetske državne banke je shranjeno najdragocenejše žlahtno kamenje sveta, carski dragulji dinastije Romanov. Ta zaklad varuje cela četa rdečih gardistov, oboroženih z bajoneti in samokresi. Zbirka se ceni na 250 milijonov dolarjev. Samo krova, s katero je bila kronana carica Katarina in njeni nasledniki, se ceni na približno 62 milijonov dolarjev. Na tej kroni je vdelen okrog 5.000 diamantov in ogromen rubin, tako da tehta vsa krona cel funt. Zlato žezlo, ki ima na zgornjem koncu znani 196-karatni diamant Orlov, je vredno okrog 32 milijonov dolarjev.

Kakšna bo usoda tega ogromnega zaklada? Eno je gotovo, da ne bo prav nobena sovjetska državljanka ali žena katerega sovjetskega oblastnika nosila nakita dinastije Romanovih. Po moralnem zakonu smejo nositi v sovjetski državi le najenostavnejše prstane in zapestnice sovjetske ženske, ki ne pripadajo prav nobeni politični stranki. (To pa menda ne bo res? Op. ur.)

Po revoluciji so bili carski dragulji prodani za narodno last, ki se ne sme niti prodati niti darovati.

Od začetka 18. stoletja so bili dragulji shranjeni v velikih skrinjarih »diamantni dvorani« znanega »Zimskega dvorca« v Petrogradu. Iz te zakladnice je bilo mogoče vzeti kak kos nakita le po predložitvi posebnega pisanega in zapečatenega naloga ter v prisotnosti posebnih, od carja imenovanih opolnomočencev.

Med svetovno vojno je grozila nevarnost, da zavzamejo sovražniki Petrograd. Tako je bilo v noči na 23. junija leta 1915. v največji tajnosti prepeljanih iz »Zimskega dvorca« v Moskvo 9 skrinj carskih dragocenosti. Tamkaj so bili dragulji najprej shranjeni v uradu generalnega štaba, nato pa so bili prenešeni v neko dvorano v carskem gradu, kjer so jih tudi našli boljševiki v prvih dneh revolucije. Leta 1922. je bil ta zaklad pregledan, fotografiran in prečlenjen ter predstavlja od tega časa dalje del ruske valutne rezerve. Le redkokateri obiskovalec ima srečo, da si more ogledati te carske dragulje, ki so danes »nacionalna last ruskih kmetov in delavcev«.

Leta 1922. je bilo ugotovljeno, da se stoji zaklad iz 25.000 brušenih in nebrušenih diamantov, 1.000 smaragdov, 17.000

safirjev in 7.000 biserov. Tudi rubini so nenavadno veliki in le izbrane kvalitete. Zanimivo je poudariti, da praznoverni ruski carji niso marali rubinov, ker se v francosčini rubin imenuje »pierre de la mort« (kamen smrti).

O diamantu Orlovu, ki ga je Katarina Velika dobila od kneza Orlova in je danes vdelen v carskem žezlu, se je mnogo pisalo in govorilo. Ta zelenkasti edinstveni dragulj, ki ga smatrajo mnogi strokovnjaki za najlepši diamant sveta, je bil baže najden v začetku prvega stoletja v Colcondadi v Indiji. Legenda pripoveduje, da je predstavljala ta diamant svoječasno oko nekega božjega kipa v molilnici neke v južni Indiji, kjer ga je pa ukradel neki francoski vojak. Dalje se pripoveduje, da je pripadal Orlov sredi 17. stoletja šahu Jekkanu iz Delhija. Šah pa je bil nezadovoljen z obliko, v kateri je bil diamant brušen in ga je dal zato ponovno brusiti. Tako je bila naposled teža kamna zmanjšana od 300 na 195 karatov. Leta 1665. je videl francoski potovalec Jean Tavernier Orlova v dvorcu šaha Aurengzebsa, Jekkanovega sina. Pozneje je prešel Orlov v last perzijskega vladarja šaha Narida, ki je zavzel Delhi leta 1770.

Ugotovljeno je, da je istega leta neki armenski trgovec dal shraniti ta kamen v neki amsterdamski banki. Tamkaj je ležal dragulj dve leti do leta 1772., ko ga je kupil knez Orlov za 400.000 rubljev in ga daroval carici za njen god. Katarina ga je dala vdolati v vrh svojega žezla, v katerem je bil tudi še v času, ko je prišel v blagajno sovjetske državne banke.

Med najlepše predmete carskega zaklada spada vsekakor carska krona. Čeprav je dobila Katarina Orlova šele po svojem kronanju, je vendar že njena krona predstavljala neprecenljivo dragocenost in dajala kronanju poseben sijaj. Izdelana je bila v treh mesecih in spada med največja remek-dela zlatarskih in draguljarskih umetnikov vseh časov. S to krono so bili kronani tudi vsi nasledniki Katarine. Zbirka pa vsebuje tudi nekaj bizarnih in neokusnih predmetov. Med njimi je na pr. rubin v obliki jagode, ki ga je daroval carici Katarini švedski kralj ter dragocen dalinogled, dar turškega sultana, s katerim naj bi carica »gledala iz Rusije preko Črnega morja na prijateljstvo Turčije« ...

ŠIVALNE STROJE IN KOLESA.

nove in rabljene, kakor otroške vozličke proda po najnižji ceni Alojz Ussar, Maribor, Trubarjeva 9/I. 3443

HALO! HALO!

Opozorjam cenjeno občinstvo, da pečem v veži hotela Halbwidl vsaki dan od 17. ure naprej sveže čevabčice in raznjice. Kdor jih želi jesti pripravljene na strokovni način naj pride v hotel Halbwidl. 3832

POPRAVILA SODOV

izvršuje po najnižjih cenah sodarstvo Sulcer, Vojašniški trg 7. 3833

KADI ZA ZELJE

in pralne banje dobite po brezkonkurenčnih cenah pri sodarstvu Sulcer, Vojašniški trg 7. 3834

KOŽUHI

v veliki izbiri!

Izdelava novih kožuhov, kakor tudi moderniziranje starih v strokovnjaški izvršitvi po najnižjih cenah. Julijana Soper, krznarstvo, Maribor, Glavni trg 9, zraven manufakturne trgovine Majer. 3714

Prodajam

ZABOJČKI OD KVASA

2 do 16 kg. poceni prodaja M. Vrhunc, Maistrova ulica št. 17. 3496

OTROŠKO POSTELJO

z matraco, jako dobro ohranjeno, prodam. Križanec, Koroskega 29. 3891

Kupim

KUPIM STARE URE.

zlato in srebro, zastavne liste itd. Izdelujem nezlomljiva stekla. Popravila izvršujem najcenejše. Ignac Jan, Glavni trg, Maribor. 2823

KUPIM

malo posestvo v bližini Maribora. Plačam v gotovini. Na tačen opis in ceno na »Publicitas«, Zagreb, pod št. 35509. 3805

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO

oddam. Koseskega ulica 35. 3791

SOSTANOVALCA

sprejem. Vrbanova ul. 6/I. desno. 3809

SOBO,

lepo opremljeno in čisto oddam. Maistrova ul. 18/I, desno. 3811

OPREMLJENO SOBO,

lepo in solčno z uporabo kopalnice, oddam. Palača Pokojinskega zavoda. Vhod Vrstoškova ulica 4/I, vrata 29. 3814

GOSPIDIČNO

sprejem na stanovanje in hrano. Cvetlična ul. 21. 3281

Za plašče

obširno kožuhovino, podolgate gumbe in zaponke, usnjene pasove

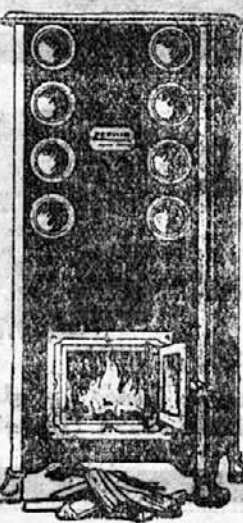
nudi

C. B. defeldt
Gospodsk. ulica št. 4

Kolosalen prihranek na kurivu

dela

„ZEPHIR“ - peč

ki je najcenejša peč sodanosti. „ZEPHIR“ - peči Vam prihranijo v teku let mnogo tisoč dinarjev.

Izdelek tt.

„ZEPHIR“ tovarna peči Subotica.

Tovarniško zastopstvo:

V Mariboru: Pinter & Lenard

V Celju: D. Rakusch

V Ljubljani: Venceslav Breznik

Zahtevajte brezplačne prospekte! 3187

GOSPODA SPREJMEM

na hrano in stanovanje za Din 400.—. Vojašniški trg 5/I. 3818

SOSTANOVALCA

sprejem. Židovska ulica 12. I. nadstr. 3823

OPREMLJENO SOBO

s prostim vodom, oddam solidnemu gospodu s 15. oktobrom. Jože Vošnjakova ulica 21. prtlj. 3826

OPREMLJENO SOBO,

lepo, oddam s hrano boljšemu dijaku. Naslov v upravi lista. 3828

OPREMLJENO SOBO

z uporabo kopalnice v vili takoj oddam. Naslov v upravi lista. 3829

SOLIDNEGA GOSPODA

sprejem na stanovanje in hrano. Soba s posebnim vodom. Taborska ulica 11. I. 3835

OPREMLJENO SOBO

s posebnim vodom, oddam takoj. Slovenska ulica 24. I. 3846

Stanovanje

ENO IN DVOSOBNO STANOVANJE

s kuhinjo, oddam v najem. V. cel. Gosposka ulica 5. 3778

DRŽAVNI NASTAVLJENEC

isče stanovanje blizu kolodvora ali Glavnega trga, dve sobi ali veliko sobo s pritliklami. Naslov v upravi lista. 3788

STANOVANJE,

dve sobi in kuhinjo oddam. Stritarjeva ul. 35. 3817

PRAZNO SOBO

in kuhinjo oddam takoj ali s 15. oktobrom. Pobrežje, Zrkovska c. 37. 3827

Službo dobi

NATAKARJA

(natakarico) sprejme Nabavljalna zadruga, Rotovski trg. Nastop takoj. Predstaviti se od 10. do 12. ure v pisarni.

UČENCA

poštenih staršev s primerno šolsko izobrazbo takoj sprejem. F. Mastek, Glavni trg št. 16. 3780

KLEPARSKEGA VAJENCA

sprejme F. Ambrož, Pobrežje, Cesta na Brezje 2. 3808

PERFEKTNO PRODAJALKO

damske modne stroke, takoj sprejem. Ponudbe z navedbo referenc na H. J. Turad. Maribor. 3830

KUHARICO

z večletno prakso, večšo meščansko kuhinjo, redaljubno, pošteno in marljivo. Isče za takoj restavracija »Mesto Ljutomer«, Vetrinjska ulica. 3839

Službo išče

KAVARNIŠKO - RESTAVRACIJSKI PLAČ. NATAKAR isče stalno službo takoj. Naslov v upravi »Večernika«. 3816

Karo čevlji

so sedaj

Gosposka 13

Pouk

MLADA DAMA

Francozinja (Parizanka), daje pouk iz francosčine otrokom in odraslim. Ponudbe pod »Štev. 3696« na upravo »Večernika«. 3797

ENGLISH LESSONS.

Miss Edith Oxley, Krekova 18/II. 3796

NEMŠČINA

za odrasle! Začetni pouk, slovnica, pravopis, konverzacija. Lahka metoda, siguren uspeh! Naslov v upravi. 7831

Lokal

LOKAL

tik glavnega kolodvora oddam. Vprašati Aleksandrova cesta 48. mizarstvo. 2771

Posolilo

ISCEM POSOJILA

od 10.000 do 15.000 Din na prvo mesto. Ponudbe pod »Štev. 3790« na upravo »Večernika«. 3789

Znanja želi

MLAD GOSPOD

želi znanja s prijetno gospodnično do 24 let, milega značaja. Ponudbe pod »Tihla sreča« na upravo »Večernika«. 3738

DRŽAVNI URADNIK.

26 let star, v Mariboru (ne Mariborčan) se želi seznaniti z ljubko damo v svrhu skupnega posejanja raznih prirediteljev. Neanonimne dopise na upravo pod »Harmonija«. 3807

Mali oglasi

Razno

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Zaloška poštista združenih mizarjev. Vetrinjska ul. 22. nasproti tvrde V. Weixl.

JOS. TICHY IN DRUG.

Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor, Slovenska ul. 16. tel. 27-56. proizvajajo elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestenecv, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

MARTIN SAFRAN,

sobo-črkoslikar, pleskar in iluzar. Maribor, Slovenska ulica 16. prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 2925

MOJSTRI.

ki iščete vajence katerekoli stroke se obrnite na Obrtniški vajenski dom v Ljubljani, Lipičeva ul. 2. 3742

SVEŽE KISLO ZELJE.

znano najboljši kakovosti priporoča M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 3576

ZLATO,

zlatnike in platin kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata. Orožnovo ulica 8. 2642

MOŠKO KOLO,

dobro ohranjeno, se zamenja za žensko. Stritarjeva ulica 37. 3793

PRISTNE KRANJSKE KLOBASE

zopet stalno dnevno sveže na zalogi pri: Z. Anderle, Gosposka ulica 20. 3795

Pranje ovrtnikov komad

Din 1' - in 1'50

garantirano dobro delo. Vzajem v pranje tudi vsakovrstno perilo in zavese. Se priporoča pralnica J. Osim, Koroska cesta 17. 3812

NAGROBNE SPOMENIKE

iz marmorja in umetnega kamna kupite najceneje pri Maribor. Uršuli. Rače pri Mariboru. 3782

KISLO ZELJE,

res dobro, dobite že od danes naprej v trgovini Josip Weiss, trgovec, Aleksandrova cesta 29. — 3813

KOŽUHOVINASTE

plašče moderniziram in prekrojim v jope po najnovejših pariških in dunajskih krojih. Jamčim za strokovno in solidno delo ter točno postrežbo. P. Semko, krznarski mojster, Gosposka ulica 37. 3350

PERJE

Vam s paro operem, higienično, kg. Din 8.—. Tapetniška dela izvršujem solidno in po konkurenčnih cenah. Priporoča se tvrda Jagodica — Vojašniški trg, Koroska cesta 7. navzdol. 3810

NAJBOLJŠE VINO.

prvovrstni rulanec, s prvo oceno odlikovan na Mariborskem tednu, od g. Sturma, toči gostilna nad Dravo, Stundenci. Vedno radiokonzert. — Se priporoča Franc Kuralt. 3790

SPALNICE.

kuhinjske opreme, stolce, železne zložljive bele emailirane postelje kupite najcenejše in najboljše pri N O V A K U. Koroska 8 — Vetrinjska 7. 3787

SPALNE

in jedilne sobe, šperane, iz kavkaškega orehovega lesa, politirane ter kuhinje in spalnice iz mehkega lesa, preplekane, po ugodni ceni prodam Mizarstvo, Aleksandrova cesta 48. 2460

POSJOJILNICA R. Z. Z. O. P. MARIBOR. NARODNI DOM

stanovljena l. 1882.
tanje hranilnih vlog 70 milijonov Din
rezervni zaklad 8.800.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje. — Rentni davek plačuje iz svojega.

Damski plašči

gotovi in po meri. Največja izbira

I. P R E A C
MARIBOR GLAVNI TRG šte. 13

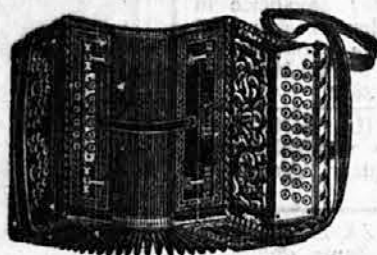
Svetovnoznana firma

MEINEL & HEROLD

 tvornica glasbil in harmonik
 prod. podr.

 se je preselila v na novo opre-
 mljene prostore

v Gosposko ulico šte. 20.

Harmonike	od Din	69—	dalje
Vijoline	" "	74—	"
Gitare	" "	138—	"
Mandoline	" "	99—	"
Tamburice	" "	68—	"

SPECIJALITETA:

 Kromatične in piano harmonike v
 veliki izbiri.

 Prodaja kakor doslej vsa glasbila in glasbene potrebščine po
 izredno nizkih cenah. Oglejte si brezobvezno bogato zalogo!

 Mestno načelstvo mariborsko.
 Štev. 13.359/2399—1933.
 Zgradba delavskega azila in
 Javne borze dela v Mariboru.

MARIBOR, dne 4. oktobra 1933.

Razglas.

 Mestno načelstvo mariborsko razpisuje
 težakša, zidarska, tesarska in krovsko dela
 za zgradbo delavskega azila in Javne borze dela
 v Gregorčičevi ulici v Mariboru.

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo

 na dan 12. oktobra 1933 ob 11. uri dopoldne v sobi
 št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Po-
 jasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti
 plačilu napravnihih stroškov med uradnimi urami
 istotam v drugem nadstropju, soba št. 2.

 Ponudbe naj se glasijo v obliki popusta (tudi
 z besedami) na vsoto uradnega proračuna, ki
 znaša 3804

Din 469.206.53

 Zapečane ponudbe je kolekovati po § 9. za-
 kona o izpremembah in dopolnitvah zakona o tak-
 sah z dne 25. marca 1932, »Služb. Nov.« br. 70—
 XXIX z dne 26. marca 1932.

 Kaveljo v iznosu 5 odst. od razpisane vsote je
 vložiti pri mestni blagajni mariborski od 10. ure
 dopoldne dne 12. oktobra 1933 v vrednotah po za-
 konu o državnem računovodstvu.

Mestno načelstvo mariborsko.

Za jesensko sezono

Vam priporočamo

čedne barhente za obleke

v najlepših vzorcih in vezavah

Volneno blago za obleke

v zadnjih modnih vezavah

Blago za kostume in plašče

izborne kvalitete

Svileno blago

v zadnjih modnih barvah

 Blago za podlage, najraznovrstnejše
 modne okraske in ves krojaški pribor

Tekstilana Büdefeldt
 preje F. Michellitsch

Maribor, Gosposka ulica 14

Nogavice

 novo dospele v veliki iz-
 biri najceneje pri

Mari Kumše
 Maribor, Stolna ul. 1

Spomnite se CMD

„Kam pa so Štiblerjevi odšli?“

 Tako se vprašujejo mnogi naši prijazni stari znanci in jubeznjivi gosti...
 Samo eno hišno številko naprej se nahaja udobna točilnica in 3 posebne
 sobe za sestanke družb. — Točimo še naprej zlato ljušmersko
 kapljico, a kuhinja skrbi za vsakovrstne zahteve gostov. Dobrodošli!

Štibler, restavracija „Mesto Ljutomer“
 (na voglu Vetrinjske ulice in Glavnega trga.)

Otvoritveno naznanilo!

 Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjamo ustanovitev in otvoritev
Gospodarske zadruga krojaških mojstrov r. z. z. o. z.
v Mariboru na Trgu svobode šte. 6.

 katere naloge in pažnje bodo, da bomo po svojih najboljših kro-
 jaških strokovnjakih izvrševali vsa v to stroko spadajoča dela po
 najnovejši modi in sicer, razna oblačila po meri za gospode in dame.

Zadruga je tudi upeljala specialno delavnico za uniforme

 V zalogi bomo imeli vedno vsakovrstno angleško, češko in domačo
 blago razne kvalitete in izbire. Zavezuje se točno in kulantno ustreči
 s solidnimi cenami vsem željam cenj. obiskovalcev naše zadruga.

 Za blagohoten čimvečji obisk se priporoča **zadružna uprava.**

Knjigarna in papirnica Tiskovne zadruga v Mariboru Aleksandrova cesta 13

priporoča za šolsko sezijo vse šolske knjige in potrebščine za

vse vrste šol po zelo nizkih cenah. Javni in privatni usluž-

benci se lahko poslužujejo ugodnosti plačavanja v obrokih.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice

Podružnica: CELJE

nasproti pošte prej JUZNOSTAJERSKA HRANILNICA

 Sprejema vloge na knjižice in tekoči
 račun proti najugodnejšemu obrestovanju

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim
 svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno